

BÜLTEN NO: 01

**BİLİMSEL
ARAŞTIRMALAR
BÜLTENİ
2020**

100 *yıl* *Nice* *sağlıklı* *nesillere*

Hazırlayan: Türkiye Yeşilay Cemiyeti Bilimsel Çalışmalar Müdürlüğü

Hazırlayan: Türkiye Yeşilay Cemiyeti
Bilimsel Çalışmalar Müdürlüğü

Amaç ve Hedef Kitle: Bilimsel Araştırmalar Bülteni, Türkiye Yeşilay Cemiyeti Bilimsel Çalışmalar Müdürlüğü tarafından 2020 yılı başından itibaren 4 ayda bir yayınlanacak olup, bağımlılıklar ile mücadele alanında en güncel bilimsel gelişmeleri okucusuyla buluşturmayı amaçlamaktadır. Bültenin başlıca hedef kitlesi; Türkiye Yeşilay Cemiyeti yöneticileri ve çalışanları, akademisyenler/uzmanlar, bağımlılık ile mücadele eden ulusal kurum / kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları, politika yapıcılar ve Uluslararası Yeşilay Federasyonu çatısı altında yer alan Ülke Yeşilaylarıdır.

İçindekiler

Bağımlılıkla Mücadele Konusunda Ulusal/Uluslararası Gündem 7

- COVID-19 Salgınına İlişkin Dünyada ve Ülkemizde Mevcut Durum 7
- QUIT'in Haberi: "Sigara İçmek, Koronavirüsün (COVID-19) Etkisini Kötüleştirir." 13
- Uyuşturucu Kullanan Bireyler ve Uyuşturucu Hizmet Sağlayıcıları için COVID-19 Etkileri Hakkında EMCDDA Güncellemesi 14
- Yeni Nesil Psikoaktif Madde: "Skunk" 14
- İspanya Kumar Reklamcılığı 15
- Çevrimiçi Oyun Oynama ve Çevrimiçi Kumar Oynama Arasındaki İlişki 15
- The Guardian: Sosyal İzolasyon Kumar Bağımlılığı Riskini Artıracak, Risk Altındakileri Korumalıyız. 16
- We Are Social ve Hootsuite işbirliğinde "2020 Yılı Küresel Dijital Raporu" Ocak 2020'de, "2020 Yılı Türkiye Dijital Raporu" Şubat 2020'de Yayınlandı. 16
- 2019 Yılı Türkiye Oyun Sektörü Raporu Şubat 2020'de Yayınlandı. 17
- Newzoo - Küresel E-Spor Sektör Raporu 2020 Şubat 2020'de Yayınlandı. 20
- Yeşilay Danışmanlık Merkezi (YEDAM) Tarafından YEDAM Araştırmalar Kitabı (2017-2019) Yayınlandı. 24
- Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi (EMCDDA)'nin İzlemede 25. Yıl Kutlaması 26
- DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi: Hayatları Koruyan ve Kurtaran 15 Yıl 27
- Narkotik Uyuşturucular Komisyonu (CND) 63. Toplantısı ile 13 Yeni Uyuşturucu Madde Uluslararası Kontrol Altına Alındı. 28
- 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun 21. Maddesine göre Çıkarılan Yönetmelik 29

Ulusal/Uluslararası Küresel Bilimsel Etkinlikler 31

- Ocak-Nisan 2020 Dönemi Düzenlenen / Katılım Sağlanan Küresel Bilimsel Etkinlikler 31
- Mayıs-Ağustos 2020 Dönemi Yaklaşan Küresel Bilimsel Etkinlikler 33

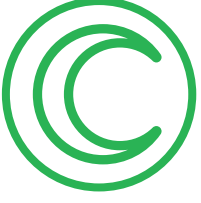
Bilimsel Araştırma Projeleri / Bilimsel Makaleler 37

- BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ 37
- Atıksu Analizleri ve Uyuşturucu Maddeler: Avrupa Çoklu Şehir Çalışması (EMCDDA) 37
- Bağımlı Kadınları Anlamak Üzerine Araştırma Projesi 37
- BİLİMSEL MAKALELER 39
- ADDICTA'nın 2019 Yılı Tütün Özel Sayısı (6-4) Yayınlandı 39
- ADDICTA'nın 2020 Yılı İlk Sayısı (7-1) Yeni Tasarımıyla Yayınlandı. 41

Türkiye Yeşilay Cemiyeti Lisansüstü Tez Araştırma Bursları 43

- Türkiye Yeşilay Cemiyeti tarafından 2014 Yılından İtibaren Desteklenen ve Tamamlanan Tez Araştırma Bursları Hakkında Bilgilendirme 43

Bağımlılıklarla Asırlık Mücadele: Yeşilay

1920 yılında faaliyete başlayan Yeşilay, insan onurunu ve saygınlığını temel alan, toplumu ve gençliği ayırım gözetmeden zararlı alışkanlıklardan korumak için çalışan, milli ve ahlaki değerleri gözeterek bağımlılıklarla mücadele eden; önleyici ve rehabilite edici halk sağlığı ve savunuculuk çalışmaları yürüten bir sivil toplum kuruluşudur. Alkol bağımlılığıyla mücadele hedefiyle kurulmuş; kuruluşundan günümüze bağımlılık türleri arttıkça Yeşilay'ın tüzüğüne yeni çalışma alanları eklenmiştir. Alkolden sonra sigara, uyuşturucu madde, kumar ve teknoloji bağımlılığı mücadele alanlarına dahil olmuştur.

Türkiye genelinde 117 Yeşilay şubesi, dünya genelinde 80 Ülke Yeşilayı bulunmaktadır. Yeşilay, 2013 yılında yapılan tüzük değişikliğiyle çalışma alanlarına rehabilitasyon hizmetini de eklemiştir. 2015 yılında YEDAM (Yeşilay Danışmanlık Merkezi) kurulmuştur. 444 79 75 Danışma Hattı ile çağrı merkezi hizmeti vermeye başlayan Yeşilay Danışmanlık Merkezi, şu an Türkiye genelinde aktif olarak 42 Yeşilay Danışmanlık Merkezi (YEDAM) ile hizmet vermektedir.

Toplumu bağımlılıklardan korumak ve bilinçlendirmek için yaptığı çalışmalarından dolayı Yeşilay, 1934 yılından bu yana “Kamuya Yararlı Cemiyetler” arasında yer almaktadır. BM Ekonomik Sosyal Konsey (ECOSOC) Özel Danışmanlık Statüsüne ve Avrupa Kalite Yönetimi Vakfı (EFQM) “Mükemmeliyette 5 Yıldızlı Yetkinlik” belgesine sahip olan Türkiye'nin tek sivil toplum kuruluşudur.

Vizyon

Bağımlılıkla mücadelede ulusal ve uluslararası düzeyde öncü rol oynayan bir Yeşilay.

Misyon

Yeşilay, insan onurunu ve saygınlığını temel alan, toplumu ve gençliği ayırım gözetmeden zararlı alışkanlıklardan korumak için çalışan, milli ve ahlaki değerleri gözeterek ve bilimsel metotlar kullanarak tütün, alkol, uyuşturucu madde, teknoloji, kumar vb. bağımlılıklarla mücadele eden; önleyici ve rehabilite edici halk sağlığı ve savunuculuk çalışmaları yürüten bir sivil toplum kuruluşudur.

Amacımız

Cemiyet, yurdumuzda ahlâkî ve kültürel bir kalkınma atmosferi içinde; tütün, alkol ve madde bağımlılığı gibi toplumun ve gençliğin beden ve ruh sağlığını tahrip eden bağımlılıklar yanında, kumar, internet ve teknoloji bağımlılığı gibi gençliğe ve topluma zarar veren bütün zararlı alışkanlıklarla mücadele etmek, milli kültürüne bağlı nesiller yetiştirmek amacı ile kurulmuştur.

Cemiyet bu çerçevede bağımlılıklarla mücadele etmek üzere, toplumun bilinç, güç ve kaynaklarını harekete geçirir; insan onur ve saygınlığının korunması doğrultusunda her koşulda, yerde ve zamanda desteğe muhtaç insanlara yardım eder; toplumun bağımlılıklarla mücadele kapasitesinin geliştirilmesine sürekli katkıda bulunur.

Bu amaç doğrultusunda ulusal ve uluslararası kamu, özel ve sivil toplum kuruluşlarıyla gerekli iş birliği ve ortak çalışma organizasyonlarını geliştirir.

Çalışma Alanlarımız

- Alkol bağımlılığı
- Tütün bağımlılığı
- Madde bağımlılığı
- Kumar bağımlılığı
- Teknoloji bağımlılığı

Faaliyetlerimiz

Yeşilay çalışmalarında, kalite yönetiminde bir dünya standardı olan Mükemmeliyet Merkezi Modeli'ni esas alır. Toplumsal ihtiyaç ve beklentileri, üye, gönüllü ve paydaşlarının taleplerini bu vizyonla karşılar.

Bağımlılıklarla mücadelede bilimsel ve kanıta dayalı yöntemler kullanarak araştırma, geliştirme faaliyetleri yürütür ve aldığı sonuçlara göre projeler üretir ve uygular.

Yeşilay bilimsel ve akademik çalışmaları destekler. Dokümantasyon merkezi oluşturarak Yeşilay Yayınları aracılığı ile gazete, dergi, kitap ve bültenler yayınlar.

Üye ve gönüllü ağını güçlendirerek yurt içinde ve yurt dışında teşkilatlanma çalışmaları yaparak geniş kitlelere ulaşmayı amaçlar.

Bağımlılıklarla mücadelede yazılı ve görsel medyayı, internet ve sosyal medya ağlarını aktif bir mücadele alanı olarak görür ve mesajların toplumun tüm kesimlerine aktarılması için çalışır.

İlk ve ortaokullarda, lise ve üniversitelerde Yeşilay Kulüpleri kurarak eğitim kurumlarında yaygınlaşarak çocuklarda ve gençlerde Yeşilay bilinci ve bağımlılıklarla ilgili farkındalık oluşturur.

Kamu kurum ve kuruluşlarıyla iş birliği içerisinde bağımlılıklarla mücadele amaçlı yaygın ve örgün eğitim kurumları için müfredat hazırlar, yüz yüze ve uzaktan eğitim içeriği oluşturur, bağımlılıklarla mücadelede eğitim mecralarında aktif olarak yer alır.

Çalışma alanına uygun uluslararası teşkilatlarla iş birliği yapar. Yurt dışında Yeşilayların kurulmasına öncülük eder.

Dünyada bağımlılıklarla mücadele eden uluslararası çatı kuruluşların oluşumunda yer alır veya oluşumuna önayak olur.

Bağımlılıklarla mücadelede yasal mevzuatın geliştirilmesi için savunuculuk çalışmaları yaparak toplumsal farkındalığı artırmaya çalışır.

Ülke çapında faaliyet ve etkinlikler yoluyla bağımlılıklarla ilgili farkındalığı artırmak için çalışır.

Çalışma alanı ile ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile ortak proje ve faaliyetler yürütür. Ulusal ve uluslararası birliklere, çatı kuruluşlara ve federasyonlara katılır; çalışma alanı ile ilgili tüm paydaşlarla etkili iş birliği geliştirir.

Bağımlılıkla Mücadele Konusunda Ulusal/Uluslararası Gündem

Bağımlılıkla Mücadele Konusunda Ulusal/Uluslararası Gündem

- COVID-19 Salgınına İlişkin Dünyada ve Ülkemizde Mevcut Durum
- QUIT'in Haberi: "Sigara İçmek, Koronavirüsün (COVID-19) Etkisini Kötüleştirir."
- Uyuşturucu Kullanan Bireyler ve Uyuşturucu Hizmet Sağlayıcıları için COVID-19 Etkileri Hakkında EMCDDA Güncellemesi
- Yeni Nesil Psikoaktif Madde: "Skunk"
- İspanya Kumar Reklamcılığı
- Çevrimiçi Oyun Oynama ve Çevrimiçi Kumar Oynama Arasındaki İlişki
- The Guardian: Sosyal İzolasyon Kumar Bağımlılığı Riskini Arttıracak, Risk Altındakileri Korumalıyız.
- We Are Social ve Hootsuite İşbirliğinde "2020 Yılı Küresel Dijital Raporu" Ocak 2020'de, "2020 Yılı Türkiye Dijital Raporu" Şubat 2020'de Yayınlandı.
- 2019 Yılı Türkiye Oyun Sektörü Raporu Şubat 2020'de Yayınlandı.
- Newzoo - "Küresel E-Spor Sektör Raporu 2020" Şubat 2020'de Yayınlandı.
- Yeşilay Danışmanlık Merkezi (YEDAM) tarafından YEDAM Araştırmalar Kitabı (2017-2019) Yayınlandı.
- Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi (EMCDDA)'nin İzlemede 25. Yıl Kutlaması
- DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi: Hayatları Koruyan ve Kurtaran 15 Yıl

- Narkotik Uyuşturucular Komisyonu (CND) 63. Toplantısı ile 13 Yeni Uyuşturucu Madde Uluslararası Kontrol Altına Alındı.
- 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun 21. Maddesine göre Çıkarılan Yönetmelik

COVID-19 Salgınına İlişkin Dünyada ve Ülkemizde Mevcut Durum

31 Aralık 2019'da Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Çin Ülke Ofisi, Çin'in Hubei eyaletinin Wuhan şehrinde epidemiyolojik olarak bir hayvan pazarı (Huanan) ile ilişkilendirilen; ancak, etiyolojisi bilinmeyen pnömoni vakalarını bildirmiştir. 7 Ocak 2020'de etken daha önce insanlarda tespit edilmemiş yeni bir koronavirüs (2019-nCoV) olarak tanımlanmıştır (The Lancet isimli tıp dergisinde Çinli uzmanlarca yayınlanan bir araştırmada hastalığın ilk teşhis tarihi 1 Aralık 2019 olarak öne sürülmüştür)^{1,2}.

11 Şubat 2020'de söz konusu hastalık DSÖ tarafından "Koronavirüs Hastalığı 2019"un kısaltması olan **COVID-19** ile adlandırılmış olup, 200'den fazla ülkeye yayılan COVID-19 11 Mart 2020 itibarıyla yine DSÖ tarafından **Pandemi (küresel salgın)** ilan edilmiştir. **Pandemi**, en basit tanımıyla dünyada eşzamanlı olarak çok yaygın bir şekilde çok fazla sayıda insanı tehdit eden bulaşıcı hastalıklara verilen isimdir. DSÖ tanımlamasına göre, bir hastalığın pandemi olabilmesi için üç temel kriter aranmaktadır: a) Yeni bir virüs olması, b) İnsanlara kolayca geçebilmesi ve c) İnsandan insana kolay ve sürekli bir şekilde bulaşmasıdır³. DSÖ, Çin'deki vakaların yavaşlaması ve özellikle İtalya ve çevre ülkelerinde hızla artan ölümcül COVID-19 vakaları sebebiyle 13 Mart 2020 itibarıyla Avrupa'nın, bu salgının yeni merkez üssü haline geldiğini açıklamıştır⁴.

1 https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/haberler/ncov/2019-nCov_Hastal_Salk_alanlar_Rehberi.pdf (Erişim Tarihi: 05.04.2020)

2 <https://www.vox.com/2020/1/27/21082354/coronavirus-outbreak-wuhan-china-early-on-lancet> (Erişim Tarihi: 05.04.2020)

3 <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-51614548> (Erişim Tarihi: 05.04.2020)

4 <https://www.cnbc.com/2020/03/13/europe-is-now-the-epicenter-of-the-coronavirus-pandemic-who-says.html> (Erişim Tarihi: 05.04.2020)

20 Nisan 2020 itibariyle dünya genelinde toplam COVID-19 vaka sayısı **2 milyon 428 bini** aşmış; COVID-19 nedeniyle yaşamını yitirenlerin sayısı **166.130'a** ulaşmış, iyileşen kişi sayısı ise **636.909'u** geçmiştir. COVID-19 kaynaklı vakaların en fazla görüldüğü ilk 10 ülke sırasıyla Birleşik Devletler (765.613), İspanya (200.210), İtalya (178.972), Fransa (152.894), Almanya (145.743), Birleşik Krallık (120.067), Türkiye (86.306), İran (83.505), Çin (82.747) ve Rusya (47.121) olmuştur⁵.

Türkiye'de ilk COVID-19 vakası 11 Mart 2020'de ortaya çıkmıştır. Eğitim, COVID-19 salgını nedeniyle **sosyal izolasyonun** etkisini hissedenden en önemli alanlardan biri olmuştur. Ülkemizde salgından dolayı eğitimin mümkün olduğunca kesintiye uğramamasını sağlamak amacıyla ilkokullardan üniversitelere kadar milyonlarca öğrenci için 16 Mart 2020 itibariyle **uzaktan eğitim** kararı alınmıştır. Koronavirüs Türkiye genelinde yayılmaya devam ederken, sanayi/üretim tesisleri dışındaki şirketlerin çoğu ile kamu kurum ve kuruluşları da 22 Mart 2020'den itibaren bu salgın döneminde **uzaktan (evden) çalışma sistemine** geçmiştir.

Ayrıca, İçişleri Bakanlığı'nın 16 Mart 2020 tarihli genelgesinde "tiyatrolar, sinemalar, gösteri merkezleri, konser salonları, düğün salonları, çalgılı-müzikli lokantalar, kafeler, **barlar**, diskotekler, gazinolar, **birahaneler**, taver-nalar, **kahvehaneler**, **kıraathaneler**, kafeteryalar, kır bahçeleri, nargile salonları, nargile kafeler, **internet salonları**, **internet kafeler**, **her türlü oyun**

salonları (atari, playstation vb.), her türlü kapalı çocuk oyun alanları, çay bahçeleri, lunaparklar, yüzme havuzları, hamamlar, saunalar, kaplıcalar, masaj salonları, SPA'lar ve spor merkezlerinin faaliyetleri"nin geçici bir süreliğine durdurulduğu yer almıştır. 19 Mart 2020'de Gençlik ve Spor Bakanlığı, koronavirüs salgını nedeniyle futbol, basketbol, voleybol ve hentbolda liglerin ertelendiğini açıklamıştır. Son olarak, 21 Mart 2020 itibariyle **65 yaş ve üstü** vatandaşlarımıza ve 3 Nisan 2020 itibariyle de **20 yaş altı** vatandaşlarımıza sokağa çıkma yasağı getirilmiş; yine 3 Nisan 2020'den geçerli olmak üzere 30 Büyükşehir ve Zonguldak il sınırlarından kara, hava ve deniz yolu ile yapılacak tüm giriş/çıkışlar durdurulmuştur. 10 Nisan 2020'den itibaren ise 30 Büyükşehir ve Zonguldak'ta hafta sonları kısmi sokağa çıkma yasağı uygulanmaya başlamıştır.

COVID-19 Salgını Sonrası Türkiye'de madde kullanımı ve davranışsal bağımlılıklar üzerine mevcut durum aşağıda beş alt başlık halinde verilmiştir.

1. COVID-19 Salgını Sonrası Türkiye'de Tütün/Sigara Kullanımı Üzerine Mevcut Durum

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) koronavirüs tedbir sürecinin, tütün ürünleri ve sigarayı bırakmak için en iyi dönem olduğunu belirtmiştir. Tütün kullanımı, solunum problemleri (akciğer kanseri, tüberküloz ve Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH) vb.) ve kardiyovasküler hastalıklar dâhil olmak üzere bir-

çok ciddi sağlık sorunu riskini önemli ölçüde artırmaktadır. Bu durum, tütün kullanımını bırakmanın ne denli elzem olduğunu göstermekle birlikte, özellikle COVID-19'un neden olduğu zararı azaltmak için tütün kullanımını bırakmak ayrıca önem kazanmıştır. Tütün kullanıcılarının sigarayı bırakmalarının, parmakların ağızla olan temasını da azaltmaya yardımcı olduğu için enfekte olma riskini de azaltacaktır.⁶ Türkiye'de ilgili bakanlıklar, sağlık kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları aracılığıyla ilgili bilgilendirmeler medya aracılığıyla yapılmaktadır^{7,8}.

Koronavirüsün sigara içen kişilerde etkisi daha fazladır ve sigara içenlerde akciğer hücreleri yüzeylerinde gelişen değişiklikler sonucunda koronavirüslerin solunum yolu hücrelerine girişi kolaylaşmaktadır.⁹ Tütün ve tütün ürünleri, sigara, nargile gibi kullanımı da solunum yollarının savunma mekanizmalarını bozmakta ve COVID-19 dâhil pek çok solunum yolu enfeksiyonunun gelişimini de kolaylaştırmaktadır. Salgın sürecinde yapılan çalışmalarda sigara içenlerde ağır zatürre ve solunum yetmezliği ile seyreden COVID-19 vakalarının daha sık olduğu ve bu grupta ölüm riskinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Sigara, solunum yolları ve akciğer dokusundaki savunma sistemini bozmaktadır. Bu nedenle her türlü enfeksiyon daha kolay gelişmekte ve ağır seyretmekte iken, solunum yetmezliği ise daha kolay gelişmektedir.¹⁰

Aralık 2019-Ocak 2020 tarihlerinde yayınlanan 5 çalışma incelenerek sigara

5 <https://www.worldometers.info/coronavirus/> (Erişim Tarihi: 18.04.2020)

6 <http://www.emro.who.int/tfi/know-the-truth/tobacco-and-waterpipe-users-are-at-increased-risk-of-covid-19-infection.html> (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

7 <https://www.milliyet.com.tr/pembenar/galeri/sigara-ve-nargile-icenler-icin-cok-onemli-corona-virus-uyarisi-6165554/2> (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

8 <https://www.yesilay.org.tr/tr/haberler/yesilaydan-sigara-ve-nargile-icenlere-korona-virus-uyarisi> (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

9 <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/bilim-kurulu-uyesi-eyupoglu-sigara-icenlerde-corona-virus-riski-daha-yuksek-41468398> (Erişim tarihi: 06.04.2020)

10 <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/bilim-kurulu-uyesi-eyupoglu-sigara-icenlerde-corona-virus-riski-daha-yuksek-41468398> (Erişim tarihi: 06.04.2020)

kullanmayla hastalığın şiddeti, yoğun bakım desteği, mekanik ventilasyon ihtiyacı ve ölüm riski arasında ilişki olup olmadığı araştırılmıştır. Ağır hastalar ve kaybedilen hastalar arasında halen veya geçmişte sigara kullanan oranı yüksek bulunmuştur. Sonuç olarak sigara içmek, COVID-19 enfeksiyonunda olumsuz seyir ve sonuçlarla ilişkilidir.¹¹

Koronavirüs'ün hedef grubu erkekler, yaşlılar, sigara içenler olarak sıralanmaktadır.¹² Sigara içenlerin COVID-19'a karşı daha savunmasız olma olasılığı yüksektir, çünkü sigara içmek parmakların dudaklarla temas ettiği anlamına gelir ve bu da virüsün elden ağza bulaşma olasılığını artırır. Sigara içenler, hastalık riskini büyük ölçüde artıracak akciğer hastalığı veya azalmış akciğer kapasitesine sahip olabilir.¹³ Nargile içim aparatları gibi sigara içme ürünleri genellikle COVID-19'un ortak ve sosyal ortamlarda iletimini kolaylaştıracak ağız parçaları ve hortumların paylaşılmasını içerir. Oksijen ihtiyacını artıran veya vücudu uygun şekilde kullanma yeteneğini azaltan durumlar, hastaları pnömoni gibi ciddi akciğer rahatsızlıkları açısından daha yüksek riske sokacaktır.¹⁴

DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi (FCTC)'nin Madde 8 ve yönergelerine göre, açık alanlarda sigara kullanımını önleme, dumansız hava sahası ve insanların ikinci el sigara dumanından korunması dâhil olmak üzere tütün kontrol önlemlerinin güçlendirilmesi, şiddetli semptomlardan muzdarip olma riskini azaltacaktır. Tütün ürünü kullanımının azaltılması/bırakılması, COVID-19 semptomları ve mortalitesi ile ilişkili olan bir-

çok solunum ve kardiyovasküler hastalıklarının oranlarını azaltacaktır. Nargile dâhil olmak üzere tütün ürünlerine olan talebi azaltmak da virüsün yayılmasına katkıda bulunan sosyal ve bireysel aktiviteleri dolaylı olarak caydırabilecektir.¹⁵

DSÖ, COVID-19 ile mücadele sürecinde genel olarak ülkelerin DSÖ FCTC ve MPOWER politika paketini tam olarak uygulamasını tavsiye etmektedir. Bu, halka açık yerlerde (kafe ve restoranlar dâhil) nargile ve her türlü tütün ürünü kullanımının kapsamlı bir şekilde yasaklanmasını içermektedir. Böyle bir yasağın, tütün kullanımı ile ilişkili olabilecek koronavirüsün bulaşma riskinin artmasını önleyeceği ifade edilmektedir. Ülkelerde bu yasağın tam olarak uygulanması önerilmektedir.

Türkiye'de COVID-19 tedbir sürecinde sigara kullanım oranlarında artış/azalışa yönelik herhangi bir veri bulunmamaktadır; ancak, toplumun farkındalığını artırmaya yönelik pek çok medya çalışması yapılmaktadır. Farkındalık bilincinin artırılması ile kullanım oranlarında azalma olması beklenmektedir.

Farkındalık artırılmadığı halde aşağıda yer alan haberdeki durumlarla karşılaşılabileceği öngörülmektedir: “Kayseri’de koronavirüs şüphesiyle karantina altında tutulduğu hastaneden kaçan bir kişi, çay ve sigara içebilmek için kaçtığını belirtmiştir. Polis ekipleri tarafından ikna edilen vatandaş tekrar hastaneye götürülebilmektedir.¹⁶ Polislerin geldiğini gören şahıs, binanın önüne çıkarak karantinaya alınmak istemediğini söylemiş ve çay ve sigara içmek için kaçtığını belirtmiştir. Polisin görüşmeler sonucunda ikna ettiği

şahıs olay yerine gelen özel kostümlü sağlık ekipleri tarafından, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi’ne götürülmüştür.”

2. COVID-19 Salgını Sonrası Türkiye’de Uyuşturucu Madde Kullanımı Üzerine Mevcut Durum

EMCDDA tarafından yayınlanan “Uyuşturucu Kullanan Kişiler (People Who Use Drugs-PWUD) ve Uyuşturucu Hizmet Sağlayıcıları için Koronavirüs (COVID-19) Etkileri Hakkında EMCDDA Güncellemesi” adlı bültende genel nüfus içerisinde uyuşturucu kullanan bireylerin enfeksiyon riskine karşı bilgilendirilmesi gerektiği ve uyuşturucunun kullanıldığı bölge ve tedarik yöntemi düşünüldüğünde bu bireylerin daha fazla riskle karşı karşıya kaldıkları belirtilmiştir. Örneğin; Avrupa’nın yaşlanan opioid kullanıcıları grubu önceden mevcut sağlık sorunları ve yaşam tarzı faktörleri nedeniyle COVID-19’a karşı kısmen savunmasızdırlar.¹⁷

Altta yatan kronik tıbbi durumlar, bazı uyuşturucu formlarının kullanımı ile alakalı olup, ciddi hastalıkların gelişmesindeki riski artırdığı ifade edilmiştir. Uyuşturucu kullanan bireyler arasında kronik tıbbi durumların yüksek prevalansı nedeniyle bu grup koronavirüs (COVID-19) bulaştığında ciddi solunum hastalıkları açısından risklidirler. KOAH ve astım prevalansı, uyuşturucu tedavisi gören kişiler arasında yüksek olup, eroin veya taş kokaini (smoking) içmenin hızlandırıcı faktör olabileceği belirtilmiştir. Kokain kullanan ve enjek-

11 <https://www.gunboyugazetesi.com.tr/korona-virusten-olumlerde-sigara-etkisi-50633h.htm> (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

12 <https://www.e-psikiyatri.com/koronavirus-un-corona-en-buyuk-hedefleri-kimler> (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

13 <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/q-a-on-smoking-and-covid-19> (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

14 <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/q-a-on-smoking-and-covid-19> (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

15 <http://www.emro.who.int/tfi/know-the-truth/tobacco-and-waterpipe-users-are-at-increased-risk-of-covid-19-infection.html> (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

16 <https://www.yenicaggazetesi.com.tr/korona-karantinasindan-cay-ve-sigara-icmek-icin-kacmis-273689h.htm> (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

17 http://www.emcdda.europa.eu/publications/ad-hoc/covid-19-resources_en, (Erişim Tarihi:26.03.2020)

siyon ile uyuşturucu kullanan hastalar arasında yüksek kardiyovasküler hastalık insidansı bulunduğundan söz edilmiştir. Metamfetamin kan damarlarını daraltarak, pulmoner hasara neden olabilmektedir. Bu da opioid kötüye kullanımının bağışıklık sistemine müdahale edebileceğinin kanıtı olabileceğinden söz edilmiştir. Enjeksiyon ile uyuşturucu kullanan hastalar arasında HIV, viral hepatit enfeksiyonları ve karaciğer kanser prevelansı yüksek olup, bağışıklık sisteminin zayıflamasına neden olduğu belirtilmiştir. Sigara içme ve nikotin bağımlılığı, uyuşturucu kullanan hastalar arasında oldukça yaygındır ve daha olumsuz sonuç alma riskini arttırdığı vurgulanmıştır. Eroin gibi opioidler, solunumu yavaşlatıp durdurma gibi riskler içermektedir. Uyuşturucu maddelerin yüksek dozda kullanılması ve korona virüs ile de birleşince önemli riskler oluşturduğu belirtilmiştir. İnhalasyon, enjeksiyon, e-sigara ekipmanlarını paylaşmak ve kalabalık ortamlarda bulunmak, COVID-19'un yaygınlaşmasını artırdığı vurgulanmıştır.

Türk Psikiyatri Derneği'nin COVID-19 salgını sırasında ruh sağlığını koruma ve stresle baş etme konusunda, ABD Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi'nin hazırladığı içeriği dilimize uyarladığı metinde; herkesin stresle başa çıkma yönteminin farklı olduğu, alkol, tütün ya da diğer ilaçların kullanımındaki artışın, COVID-19 salgını sırasında verilebilecek tepkiler arasında olduğu belirtilmiştir. Çocuklarda ise alkol, tütün ya da diğer uyuşturucuların kullanımının takip edilmesi gerektiği bildirilmiştir¹⁸.

Son zamanlarda, uyuşturucu sevkiyatında dezenfektan kutularının dahi kullanılmasının, koronavirüsün bu sevkiyatlara konu edilebildiğini göstermiştir¹⁹. Bir diğer haberde koronavirüsü fırsat bilip kapalı berber dükkânında uyuşturucu madde imalatı yapılmış, çok sayıda uyuşturucu madde ele geçirilmiştir²⁰. İstanbul'da son dönemde düzenlenen operasyonlarda piyasa değeri 35 milyon liraya varan uyuşturucu madde ele geçirilirken, şüphelilerin koronavirüs salgını nedeniyle evlerinden çıkmayan kişilere kurye kılıfına girerek uyuşturucu sattığı yetkililerce ortaya çıkartılmıştır²¹.

İçişleri Bakanlığı Mart 2020 dönemine ait yayınladığı faaliyet raporunu kamuoyu ile paylaşmıştır. Söz konusu raporda, uyuşturucu, kaçakçılık ve siber suçlarla mücadele konularında COVID-19 salgınına rağmen taviz verilmediği, çok sayıda operasyonlar yapıldığı ve şüpheli kişilerin yakalandığı belirtilmiştir. Uyuşturucu ile mücadeleye yönelik gerçekleştirilen 11.758 operasyonda 16.680 kişi gözaltına alınmış, 1.510 kişi tutuklanmıştır. Yapılan operasyonlarda; 2.898 kg esrar, 128 kg skunk, 708 kg eroin, 30 kg kokain, 4 kg afyon, 22 kg sentetik kannabinoid (bonzai), 103 kg metamfetamin, 1.100.195 adet ekstazi, 104.811 adet captagon, 56.355 adet sentetik ecza, 7.936 kök kenevir ele geçirilmiştir²².

Dünyadan da örnek vermek gerekirse, COVID-19 salgınına karşı evde kalmak isteyen Kanadalıların, sosyal mesafe uygulaması dönemi için esrar stokları yaptığı, ülkede henüz sokağa çıkmayı

kısıtlayan önlemler alınmasa da halk, böyle bir duruma hazırlık için esrar mağazaları önünde kuyruk oluşturduğu haberlerde yer almıştır²³. Hollanda yönetiminin ise koronavirüs ile mücadele kapsamında ülke çapında aldığı tedbirler devreye girmeden önce, kalan son saatleri değerlendirmek isteyen Amsterdamlıların ve turistlerin esrar kafelere akın ettiği belirtilmiştir²⁴.

Tüm bu veriler değerlendirildiğinde, uyuşturucu kullanım prevelans çalışmaları ve COVID-19 salgını ile ilişkisinin değerlendirilmesinin, ilerleyen dönemde dünya genelinde yapılacak araştırmalarla aydınlatılması öngörülmektedir. Bulduğumuz zaman diliminde stres-kaygı sonucu uyuşturucu kullanımının artacağına dair tahminler bulunmasının yanı sıra, kötü niyetli kişilerin COVID-19 salgınına kullanarak uyuşturucu imali ve ticareti eğilimi göstermeye devam edeceği düşünülmektedir. Ayrıca, uyuşturucu kullanımının bağışıklık sistemini zayıflatması ve solunum sistemine etki etmesi sebebiyle, uyuşturucu kullanıcılarının riskli grupta olduğu da söylenebilmektedir. Uyuşturucu kullanım ekipmanlarının tekrar kullanılmasının ve paylaşılmasının, bu riski daha da arttıracığı öngörülmektedir.

3. COVID-19 Salgını Sonrası Türkiye'de Alkol Tüketimi Üzerine Mevcut Durum

Türkiye'de ilk koronavirüs vakasının Sağlık Bakanı Dr. Fahrettin Koca tarafından 11 Mart 2020 gece yarısı duyurulması temel alındığında, bu tarihten önceki 10 gün (1-10 Mart 2020) ve son-

18 <https://www.klimik.org.tr/koronavirus/koronavirus-hastaligi-salgini-sirasinda-ruh-sagligi-ve-stresle-bas-etme/>, (Erişim Tarihi: 05.04.2020)

19 <https://www.haberler.com/dezenfektan-kutusunda-uyusturucuya-2-tutuklama-13044269-haberi/>, (Erişim Tarihi: 05.04.2020)

20 <https://www.cnnturk.com/video/turkiye/koronavirusu-firsat-bilip-uyusturucu-sattilar>, (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

21 <https://www.takvim.com.tr/yasam/2020/04/03/koronavirusu-firsat-bildiler-evlere-kurye-kiliginda-gidip>, (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

22 <https://www.haberler.com/icisleri-bakanliginin-mart-ayi-raporunda-13087229-haberi/>, (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

23 <https://tr.euronews.com/2020/03/19/kanadal-lar-covid-19-onlemlerine-kars-esrar-magazalar-onunde-kuyruk-olusturuyor>, (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

24 <https://tr.sputniknews.com/koronavirus-salgini/202003151041603317-hollandada-koronavirus-tedbirleri-> (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

raki 12 gün (11-22 Mart 2020) arasındaki satış hacmine bakıldığı zaman **alkollü içeceklerin satışında**, diğer gıda malzemeleri ve kolonya-dezenfektan ürünleri gibi **büyük artış** yaşanmıştır.

COVID-19 salgını kaynaklı sosyal izolasyon Türkiye’de alkol tüketimini ve alkol satışlarını artırmıştır. Türkiye’nin önde gelen market zincirinden alınan rakamlara göre; karantina döneminde alkollü içecek satışlarında artış olduğu gözlenmiştir. Vatandaşların evlerinde karantinada oldukları sürede (11-22 Mart 2020), önceki 10 güne göre (1-10 Mart 2020) şarap, köpüklü şarap ve şampanya grubundaki artış %83, likör satışları %74 yükselmiştir. Likörü rom (%73 artış), rakı (%66 artış), cin-votka-tequila (%64 artış), konyak (%63 artış), viski (%61 artış) ve bira (%35 artış) izlemiştir.²⁵

Saf Alkol, COVID-19’a karşı korunabilmek için tüketilmiştir: Evdeki kişilerin saf alkolü COVID-19 salgınından korunabilmek için tükettikleri saptanmıştır. İlk olarak İran’da “Koronavirüse iyi geliyor” denilerek sahte içki tüketen 180 kişi 6 Mart 2020’den bu yana hayatını kaybetmiştir.²⁶

İspir, saf alkolün bazı kimyasal ve bitkilerle karıştırılmasından elde edilen alkollü bir içecektir. Türkmenlerin geleneksel içecekleri arasında yer alan ispir, rakı ile ispirto arasında bir alkol sağlığına sahiptir. İşin ehli tarafından yapılamaması durumunda ölümcül

sonuçlara neden olabilecek kadar tehlikeli ispir’e Türkiye’de an yakın içecek Katak olarak bilinmektedir. Türkiye’de yaşayan Türkmen göçmenler, bu alkolün tüketimi sonucunda COVID-19 virüsüne karşı korunmak amacıyla ülkelerinde “ispir” olarak adlandırılan saf alkolü önce vücutlarına sürmüş, ardından içmiştir. 20 kişinin hayatını kaybettiği olayda, ölümden dönen Türkmenlerin verdiği ifadede, bulaşıcı hastalıklardan korunmak için ispir tüketiminin kendilerinde adet olduğu dile getirilmiştir.

İstanbul’da da COVID-19 salgını sonrası harekete geçen fırsatçıların “Koronavirüsü ve hastalıkları kırıyor” yalanıyla piyasaya sürdükleri sahte içkileri ve saf alkolü tüketen kişilerden 30’u “saf alkol tüketimine” bağlı olarak hayatını kaybetmiş, 20 kişi ise yoğun bakımda tedavi görmüştür.²⁷

Fransa Sağlık ve Dayanışma Bakanlığı yayımladığı bir mesajla kokain, alkol ve klor gibi maddelerin vücuda sürülmesinin ya da alınmasının COVID-19’a karşı koruma sağlamadığını duyurmuştur.²⁸

DSÖ Genel Direktörü Dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus, yeni tip koronavirüse (COVID-19) karşı koyabilmek için alkol ve sigarayı bırakma ve spor yapma çağrısında bulunmuştur.²⁹

4. COVID-19 Salgını Sonrası Türkiye’de İnternet Kullanımı ve Oyun Oynama Davranışı Üzerine Mevcut Durum

COVID-19 salgını kaynaklı sosyal izolasyonun Türkiye’de sosyal medya ve internet kullanımı ile birlikte teknoloji bağımlılığını artırdığı vurgulanmaktadır. Türkiye’de sosyal medya kullanımı pandemi öncesi **günlük 4 saat** iken, pandemi sonrası bu rakam **7,5-8 saate** yükselmiştir.³⁰ Bununla birlikte internet üzerinden görüntülü konuşmanın da çok fazla artış gösteren bir diğer aktivite olduğu belirtilmiştir.

Ülke çapında salgın sebebiyle alınan önlemler neticesinde eğitimin, etkinliklerin, çalışma ve faaliyetlerin çevrimiçi ortamlara taşınmasının internet trafiğine de yansıdığı belirtilmiştir³¹. Türk Telekom Genel Müdürlüğü, Türkiye’de ilk koronavirüs vakasının ortaya çıkmasından itibaren gündüz saatleri internet kullanım oranlarında geçtiğimiz haftalarla karşılaştırıldığında internet trafiğinde %50’lik bir artış, peak saatlerin artışı kıyaslandığında %30’luk bir artış, uluslararası internet trafiğinde ise %15’lik bir artış görüldüğüne dikkat çekmiştir. Ayrıca, son 10 günde 100 bin eve sabit internet bağlantısı yapıldığı ifade edilmiştir.³²

Ek olarak, Türkiye E-Spor Federasyon’u “Evde Kal” kampanyasına destek vermek için “Evde Kal Turnuvaları

25 <https://www.sozcu.com.tr/2020/ekonomi/karantina-alkol-satislarini-da-artirdi-5704205/>, (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

26 <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/irandaki-kabus-turkiyede-de-can-aldi-corona-viruse-iyi-geliyor-diye-41471532>, (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

27 https://www.ntv.com.tr/turkiye/istanbulda-saf-alkolden-olenlerin-sayisi-30a-yukseldi,7aAhdTvmika_pv62vhWy9g, (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

28 <https://tr.euronews.com/2020/03/09/fransa-dan-kokain-alkol-ve-klor-uyarisi-bu-maddeler-koronavirusu-oldurmuyor-kullanmayin>; (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

29 <https://www.a3haber.com/2020/03/21/dso-alkol-ve-sigarayi-birakin-yoksa-hastaligin-agir-sekilde-gelisme-riskini-artirabilir/>; (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

30 <https://www.cnnturk.com/video/turkiye/evde-yogun-teknoloji-kullanimi-sorunlar-dogurabilir> (Erişim Tarihi: 02.04.2020)

31 <https://www.haberturk.com/turkiye-nin-internet-kullanimi-koronavirus-ile-yuzde-50-artti-haberler-2623692-teknoloji> (Erişim Tarihi: 02.04.2020)

32 <https://www.haberturk.com/turkiye-nin-internet-kullanimi-koronavirus-ile-yuzde-50-artti-haberler-2623692-teknoloji> (Erişim Tarihi: 02.04.2020)

(E-Spor)” düzenlemektedir. Turnuvanın herkese açık bir şekilde haftalık olarak oynandığı ve 50.000 TL’lik ödülü olduğu belirtilmektedir.³³ Ayrıca, E-Spor Federasyonu Başkanı, e-sporun mevcudiyetini arttırdığını ve “Evde Kal” turnuvasına başvuruların bir saat içinde daha önceki turnuvalara başvuruları geçtiğini dile getirmiştir.³⁴

Koronavirüs salgını sebebiyle kötü amaçlı e-postalar, yazılımlar, devlete aitmiş gibi görünen sahte belgeler, yanlış bilgilerde de artış gözlenmiştir. Aşağıda konuyla ilgili tablo yer almaktadır.³⁵ Çevrimiçi Koronavirüs tehdidi (Koronavirüsle ilgili internet ortamında başvurulmuş kötü amaçlı yöntemler (1 Ocak-27 Mart 2020): İstenmeyen e-postalar (199.379), Dosyalar (81.315), Bağlantılar (22.767).

5. COVID-19 Salgını Sonrası Türkiye’de Şans, Bahis ve Talih Oyunlarının Oynanması Üzerine Mevcut Durum

Türkiye’de ligler Gençlik ve Spor Bakanı Mehmet Kasapoğlu’nun koronavirüs açıklamasından sonra geçici bir süreliğine durdurulmuştur.³⁶ Liglerin Türkiye’de dâhil olmak üzere Dünya genelinde birçok ülkede durdurulmasıyla yasal bahis sitelerindeki bahis seçenekleri azalmış olup; masa tenisi bahisleri, Nikaragua ülkesinde oynanan futbol maçları gibi liglerin devam ettiği ülkelerdeki futbol liglerine bahis yapılabilirdiği bildirilmiştir.³⁷

20 Mart 2020 tarihinde Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir Pakdemirli’nin yaptığı açıklamada at yarışlarının da durdurulduğu belirtilmiştir.³⁸ Türkiye Jokey Kulübü ise aynı tarihte yaptığı açıklamada “elektronik bayi (e-bayi) kanalıyla yurtdışı yarışlar üzerine oyun oynanabileceği ifadesine yer vermiştir.³⁹

Milli Piyango İdaresi kapsamında düzenlenen oyunlar devam etmekte olup, Milli Piyangolar İdaresi, “17 Mart 2020’den itibaren On Numara, 19 Mart 2020’den itibaren Şans Topu, 20 Mart 2020’den itibaren Süper Loto ve 22 Mart

2020’den itibaren de Sayısal Loto oyunundaki çoklu çekiliş oynama özelliği kaldırılacaktır.” duyurusunu sitesinde yayımlamıştır.⁴⁰ Çoklu çekilişin kaldırılmasıyla şans oyunları oynayanların, oyunların oynanacağı hafta içinde bu işlemi gerçekleştirmeleri gerekecektir.

İçişleri Bakanlığı genelgesiyle 16 Mart 2020 itibarıyla kapatılan kahvehaneler ve kıraathaneler sebebiyle; Türkiye’nin çeşitli yerlerinde (Bolu, Manisa, İstanbul, Kars vb.) evde kumar oynanmaya başlamıştır. Yakalanan kişilere idari para cezası kesilmiştir.^{41, 42, 43, 44}

33 <https://www.milliyet.com.tr/ege/haydi-turkiye-konsol-basina-6173999> (Erişim Tarihi: 02.04.2020)

34 <https://twitter.com/alperaozdemir> (Erişim Tarihi: 02.04.2020)

35 <https://www.trthaber.com/haber/dunya/cevrim-ici-koronavirus-tehdidi-472109.html> (Erişim Tarihi 02.04.2020)

36 <https://www.fanatik.com.tr/son-dakika-ligler-ne-zamana-kadar-ertelendi-ligler-ne-zaman-baslayacak-2130128> (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

37 <https://www.nesine.com/iddaa/canli-mac-sonuclari> (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

38 <https://www.fanatik.com.tr/son-dakika-at-yarislari-da-ertelendi-2130299> (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

39 <https://www.tjk.org/TR/YarisSever/News/Page/35192> (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

40 <http://www.mpi.gov.tr/themes/bluemasters/documents/duyurucoklucekilis.pdf> (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

41 <https://www.birgun.net/haber/evde-kumar-oynayan-6-kisi-gozaltina-alindi-294795> (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

42 <https://www.yeniasir.com.tr/ege/manisa/2020/04/06/uyarilari-hice-saydilar-ev-kiralayip-kumar-oynarken-basildilar> (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

43 <https://www.cnnturk.com/video/turkiye/fatihte-kumar-oynayan-15-kisi-yakalandi> (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

44 <https://www.milliyet.com.tr/gundem/apart-dairedede-kumar-oynayan-8-kisiye-sucustu-6181649> (Erişim Tarihi: 06.04.2020)

QUIT'in Haberi: "Sigara İçmek, Koronavirüsün (COVID-19) Etkisini Kötüleştirebilir."

İngiliz Hükümeti COVID-19'un sigara içenler için risklerini tekrar vurguladığından dolayı, Sigara ve Sağlık Eylemi (ASH) sağlık profesyonellerine destek olarak sigara içenleri #COVIDiçinBırak (#QuitforCOVID)'a çağırmıştır. APPG Sigara ve Sağlık Milletvekili Bob Blackman, yapılan araştırmalara göre, sigara içmenin koronavirüsün etkisini daha da kötüleştirdiğini belirtmiş, bazı medya kuruluşlarında e-sigara içenlerin de COVID-19'un ek riskleri ile karşı karşıya olduklarına değinilmiştir. Pasif içiciliğin yani dumana maruz kalmanın, neden olduğu diğer zararların yanı sıra koronavirüs risklerini de arttırması ise muhtemeldir. Sigara ve Sağlık (ASH) Eylem Başkanı Deborah Arnott da pandemi açısından endişe verici olan bu dönemde bireylerin kendilerini ve etrafındakileri korumak için sigarayı bırakmalarının şu anda yapabilecekleri en iyi çözüm olacağını ifade etmiştir⁴⁵.

COVID-19 ve sigara kullanımı hakkında sık sorulan soruları cevaplayan QUIT, Avustralya'daki Victoria Kanseri Konseyi'nin bir programıdır ve Victoria Kanseri Konseyi, VicHealth ve Victoria Sağlık ve İnsan Hizmetleri Departmanı (DHHS) tarafından finanse edilmektedir. Sigaradan kaynaklanan sağlık, finansal ve sosyal eşitsizlikleri azaltmak için VicHealth, Victoria Sağlık ve İnsan Hizmetleri Bölümü (DHHS), Kalp Vakfı, Victoria Aborjin Topluluk Kontrolü Sağlık Örgütü (VACCHO) ve hükümet tarafından finanse edilmekte ve sivil toplum kuruluşlarıyla ortaklaşa çalışmaktadır.

Sigara içen kişiler genellikle akciğer ve göğüs enfeksiyonları gibi solunum yolu enfeksiyonları açısından daha yüksek risk altındadır; ancak, sigara içen kişilerin COVID-19 ile enfekte olma riskinin daha yüksek olduğuna dair kesin bilimsel kanıt bulunmamaktadır. Bununla birlikte, sigara veya başka sebeplerle akciğer işlevi zayıf olan bireylerin koronavirüsle enfekte olmaları durumunda komplikasyon riskleri daha yüksek olabilir, bu nedenle sigaranın bırakılması için iyi bir zaman olduğu ifade edilmiştir.

Sigara içen kişiler COVID-19 alma riski daha mı yüksektir? Sigara içen kişilerin COVID-19 ile enfekte olma olasılığının daha yüksek olduğuna dair yeterli kanıt olmasa da, genel olarak akciğer ve göğüs enfeksiyonlarına yakalanma riski daha yüksek olduğu bilinmektedir. Bu, sigara içen kişilerin sigara içmeyenlere kıyasla COVID-19 alma riskinin daha yüksek olduğu anlamına gelmemektedir.

COVID-19 ile enfekte olmaları durumunda sigara içen kişilerin ciddi komplikasyonları olma olasılığı daha mı yüksektir? Sigara içen kişilerin enfekte olurlarsa COVID-19'dan daha ciddi şekilde etkileneceğini gösteren kanıtlar artmaktadır, çünkü sigara içmek akciğerlere zarar verir, böylece çalışmazlar. Örneğin, akciğerler doğal olarak mukus üretir, ancak sigara içenlerin akciğerlerde temizlenmesi zor olan daha kalın mukus vardır. Bu mukus akciğerleri tıkar ve enfekte olmaya eğilimlidir. Sigara içmek bağışıklık sistemini de etkiler ve enfeksiyonla savaşmayı zorlaştırır.

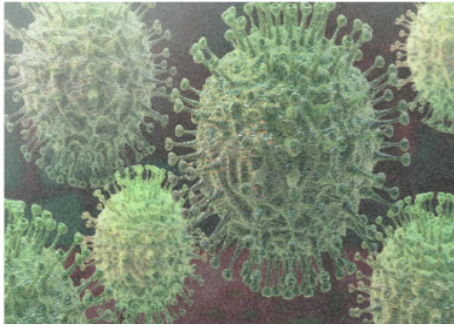
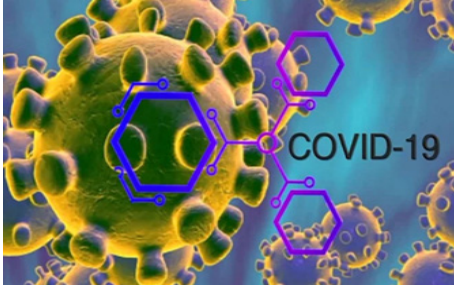
Daha önce sigara içtiyseniz ne olur? Hala COVID-19 ile enfekte olma riski daha mı yüksektir? Eskiden sigara içenlerin hiç sigara içmeyenlere kıyasla daha yüksek enfekte olma riski olup olmadığı henüz bilinmemektedir. Sigara içenler genel olarak akciğer enfeksiyonu riski altındadır, ancak insanlar sigarayı bıraktığında akciğerler nispeten hızlı iyileşir. Riski hiç sigara içmemiş biri ile aynı seviyeye düşürecek zamanın ne kadar olduğu henüz bilinmemektedir. Daha önce sigara içtiyseniz ve şimdi bıraktıysanız, (enfekte olmanız durumunda) muhtemelen sigara içiyor olmanızdan daha düşük riskli komplikasyon ile karşı karşıyasınız denilebilir.

İnsanlar COVID-19 veya COVID-19 komplikasyonları ile enfeksiyon riskini azaltmak için sigara içmeyi ne kadar süreyle bırakmalıdır? Bu, COVID-19 için spesifik olarak bilinmemektedir, ancak sigarayı bırakmanın birkaç ay içinde akciğer fonksiyonunu iyileştirdiği bilinmektedir. Bronşit ve zatürre gibi akciğer enfeksiyonu oranları da azalır.⁴⁶

⁴⁵ <https://ash.org.uk/media-and-news/press-releases-media-and-news/health-secretary-it-is-abundantly-clear-that-smoking-makes-the-impact-of-a-coronavirus-worse/> (Erişim Tarihi: 18.04.2020)

⁴⁶ <https://www.quit.org.au/articles/faqs-coronavirus-covid-19-and-smoking/> (Erişim Tarihi: 31.03.2020)

Uyuşturucu Kullanan Bireyler ve Uyuşturucu Hizmet Sağlayıcıları için COVID-19 Etkileri Hakkında EMCDDA Güncellemesi

- Genel nüfus içerisinde uyuşturucu kullanan bireyler enfeksiyon riskine karşı bilgilendirilmelidir. Bu bireyler, uyuşturucunun kullanıldığı bölge ve tedarik yöntemi düşünüldüğünde daha fazla riskle karşı karşıya kalmaktadırlar. Örneğin; Avrupa'nın yaşanan opioid kullanıcıları grubu önceden mevcut sağlık sorunları ve yaşam tarzı faktörleri nedeniyle kısmen hastalığa karşı savunmasızdırlar.
- Altta yatan kronik tıbbi durumlar, bazı uyuşturucu formlarının kullanımı ile alakalı olup, ciddi hastalıkların gelişmesindeki riski artırmaktadır. Uyuşturucu kullanan bireyler arasında kronik tıbbi durumların yüksek prevalansı nedeniyle bu grup korona virüs (COVID-19) bulaştığında ciddi solunum hastalıkları açısından risklidirler.
- Kronik obstrüktif akciğer hastalıkları (KOAH) ve astım prevalansı, uyuşturucu tedavisi gören kişiler arasında yüksek olup, eroin veya taş kokaini (smoking) içmenin hızlandırıcı faktör olabileceği belirtilmiştir. Kokain kullanan ve enjeksiyon ile uyuşturucu kullanan hastalar arasında yüksek kardiyovasküler hastalık insidansı bulunmaktadır.
- Metamfetamin kan damarlarını daraltarak, pulmoner hasara neden olabilmektedir. Bu da opioid kötüye kullanımının bağışıklık sistemine müdahale edebileceğinin kanıtı olabilir. Enjeksiyon ile uyuşturucu kullanan hastalar arasında HIV, viral hepatit enfeksiyonları ve karaciğer kanser prevalansı yüksek olup, bağışıklık sisteminin zayıflamasına neden olmaktadır. Sigara içme ve nikotin bağımlılığı, uyuşturucu kullanan hastalar arasında oldukça yaygındır ve daha olumsuz sonuç alma riskini artırmaktadır.
- Eroin gibi opioidler, solunumu yavaşlatıp durdurma gibi riskler içermektedir. Uyuşturucu maddelerin yüksek dozda kullanılması ve korona virüs ile de birleşince önemli riskler oluşturmaktadır.
- İnhalasyon, enjeksiyon, elektronik sigara ekipmanlarını paylaşmak ve kalabalık ortamlarda bulunmak, COVID-19'un yaygınlaşmasını artırmaktadır.⁴⁷

47 EMCDDA (2020). EMCDDA update on the implications of COVID-19 for people who use drugs (PWUD) and drug service providers, 25.03.2020, EMCDDA, Lisbon, Portugal.

Yeni Nesil Psikoaktif Madde: "Skunk"

Esrar, dünyada en yaygın kullanılan uyuşturucu maddelerden bir tanesi olmakla birlikte çeşitli şekillerde üretilip farklı formlarda da piyasaya sunulmaktadır. Son zamanlarda ülkemizde yakalanma miktarı oldukça dikkati çekicidir.

Skunkta mevcut etkinin artırılması için içindeki Tetrahidrocannabinol (THC) miktarının yükseltilmesi hedeflenmiştir, Cannabidiol (CBD) seviyesi ise esrara göre çok düşüktür. Dolayısıyla,

Skunk; Cannabis sativa tohumlarının %75'i ile Cannabis indica tohumlarının %25'inin melezlenmesi sonucu yapay ortamlarda elde edilmiş olup, yüksek etki yaratmaktadır. Keskin ve hoş olmayan kokusu nedeniyle kokarca anlamına gelen "Skunk" ismini almıştır.

Yüksek etkiye sahip Skunk, hem kullanıcıları hem de toplum sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir. Bağımlılığa karşı mücadelede yeni nesil psikoaktif maddelerden olan Skunk, önlem alınması gereken maddeler arasındadır^{48, 49}.

48 Noyan, C., Nurmedov, S. "Yüksek Etkili Esrar Türleri: Yeni Tehlike Skunk mı? Skunk Hakkında Bilinmesi Gerekenler", Journal of Dependence, 2016, 17:1, pp.44-46.

49 European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMDDCA). EMCDDA Insights: An Overview of Cannabis Potency in Europe. Luxembourg: EMDCCA; 2004.

İspanya Kumar Reklamcılığı

Reuters'in 21.02.2020 tarihli haberine göre; İspanya'nın gençleri ve kumar bağımlılarını korumaya yönelik bir girişim başlattığı belirtilmiştir.

İspanya'nın Tüketici Koruma Bakanı Alberto Garzon, artan kumar oynama bağımlılığını ele almak için kumar şirketleri ve kumarhaneler tarafından yapılan reklamlara yönelik kısıtlama için planlarını açıklamıştır. İspanya kumar endüstrisinin son on yılda online kumar, spor bahisleri ve kumarhanelerin; restoranlarda ve birahanelerde bulunan devlete ait piyango ve slot makinelerini gölgede bırakarak geliştiği ileri sürülmüştür.

Hükümetin, televizyonda gösterilen kumar reklamlarını %80 oranında azaltmayı ve ünlülerin bu reklamlarda yer almasını, kumar ürünlerinin ve hizmetlerinin pazarlanmasını yasaklamayı hedeflediği ifade edilmiştir. Yapılacak düzenlemenin bütün ile benzerlik göstermesi gerektiği dile getirilirken, bunun bir halk sağlığı sorunu olduğu belirtilmiştir.

İspanya'da Luka Modric ve Eden Hazard gibi ünlü futbolcuların İspanya'daki büyük kumar şirketi Codere'in reklamlarında oynadıkları örnek gösterilmiştir. Hükümet verilerinin, İspanyolların çevrimiçi bahislerinin 2014-2018 arasında neredeyse üç katına çıktığı ve 17,8 milyar euroya (19,2 milyar dolar) ulaştığı haberde yer almıştır. İspanya kumar lobisinin spor bahisleri, kumarhaneler ve mili piyango gibi kumar faaliyetlerini oynayan kumarbazların yılda yaklaşık 10 milyar euro kaybettiğini (bu rakamın da GSYİH'sının %8'ine denk geldiği) tahmin ettikleri dile getirilmiştir.

Spor bahislerinin oldukça güçlü olduğu, Barcelona ve Real Madrid gibi İspanya'nın önemli spor kulüplerinin resmi sponsorlarının arasında kumar markalarının olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte hükümetin çocuklara kumar markalarının bulunduğu formaların satılmasını önlemeyi planlamakta olduğunu, bunun için de tüm profesyonel ürünlerde kumar logosunun yasaklanmasının söz konusu olduğu dile getirilmiştir.⁵⁰

Çevrimiçi Oyun Oynama ve Çevrimiçi Kumar Oynama Arasındaki İlişki

Oyun ve kumar kavramları iç içe geçmiş kavramlardır. Bu kavramlar teknolojinin son on yılda hızla gelişmesiyle tüketici kitlesinin ilgisini de çekmektedir. Kumar aktiviteleri; beceri, sosyal etkileşim, başarı ve rekabet gibi oyun özelliklerine daha fazla odaklanan özellikleri içermektedir.⁵¹

Geleneksel kumar etkinliğinin yaşlanan oyuncu tabanı göz önüne alındığında çevrimiçi oyunların içine ödül sistemi gibi kumar öğeleri eklenerek genç yetişkinlerin sürece dahil edildiği görülmektedir. Slot makineleri gibi görsel beceri ve rekabet unsurları yüksek oyunlar, popüler çevrimiçi/video oyunlarda yer alarak yasal piyasalara uygun hale getirilmiştir. Uluslararası kumar politika yapımcıları tarafından özellikle sosyal kumarhane oyunları ve loot boxes (ödül kutuları) ele alınan başlıca konulardır. Bu iki kavramın küçük çaplı literatürde korelasyonel olduğu ifade edilmiştir.

Çocuk ve gençlerin kumar oynamasının yasak olduğu ülkelerde, video oyunlarının kumar ile benzerlik gösterdiği ve bu sebeple gençlerin kumar oynama olasılığının olduğu dile getirilmiştir. Bu gibi ülkelerde çevrimiçi oyunlar üzerinden yasa dışı hesaplar kullanılarak kumar oynanabileceği belirtilmiştir. Konuyla ilgili alanda yeni terimler ortaya çıkmaktadır. Bunlara örnek olarak kumar benzeri oyunlar, kumar tarzı oyunlar, kumar öğeli oyunlar, simüle kumar oyunları, kumar temalı oyunlar verilebilir. Son yıllarda video oyun turnuvaları olarak düzenlenen e-spor turnuvalarının oldukça artış gösterdiği dile getirilirken, bu turnuvaların profesyonel oyunculara ev sahipliği yaptığı ve ergenlerin çevrimiçi birden fazla kumar oyununa katılıp problemler kumar oynamalarında artışa neden olduğu belirtilmiştir.⁵²

50 <https://www.reuters.com/article/us-spain-gambling-crackdown/spain-proposes-crackdown-on-gambling-advertising-idUSKBN20F20R> (Erişim Tarihi: 30.03.2020)

51 Gainsbury, S., Gaming-Gambling Convergence, Gaming Law Review, Mary Ann Liebert, 2019

52 Abbott Max, WHO Kumar Çalıştayı, İstanbul, 2019

The Guardian: Sosyal İzolasyon Kumar Bağımlılığı Riskini Artıracak, Risk Altındakileri Korumalıyız.

The Guardian gazetesi 27 Mart 2020 yayımladığı “İzolasyon kumar bağımlılığı riskini arttıracaktır. Risk altında kileri korumamız gerek” başlıklı haberrinde COVID-19 sebebiyle iş yerlerinin, restoranların, barların ve kamu kuruluşlarının geçici bir süreliğine kapatılmasıyla evde insanların kendilerini karantinaya aldığını ve bu dönemde teknolojiyi daha fazla kullandığını belirtmiştir. Haberde çevrimiçi kumar için koşulların elverişli olduğu, kumar şirketlerinin bu dönemi kar marjlarını artırmak için büyük bir fırsat olarak görebileceği, bu sebeple dikkat edilmesi gerektiği yer almaktadır.⁵³

We Are Social ve Hootsuite işbirliğinde “2020 Yılı Küresel Dijital Raporu” Ocak 2020’de, “2020 Yılı Türkiye Dijital Raporu” Şubat 2020’de Yayınlandı.

İngiltere merkezli küresel sosyal medya ajansı “We Are Social” ve Kanada merkezli sosyal medya yönetim platformu “Hootsuite” iş birliğiyle oluşturulan “2020 Yılı Küresel Dijital Raporu”⁵⁴ 31 Ocak 2020’de yayınlanmıştır (Rapor 247 sayfa olup 248 ülkenin ulusal dijital raporuna link verilmiştir.). Söz konusu rapor, dijital, mobil ve sosyal medyanın dünyadaki tüm bireyler için günlük yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline geldiğini göstermiştir.

Rapora göre, 2020 yılının başında dünyada 4.5 milyardan fazla kişi interneti kullanırken, sosyal medya kullanıcıları 3.8 milyarı geçmiştir. Dünya nüfusunun yaklaşık %60’ı çevrimiçi olmakla birlikte son trendler, dünya nüfusunun yarısından fazlasının bu yılın ortasında sosyal medya kullanacağını göstermiştir. Bununla birlikte, raporda ayrıca bazı önemli zorlukların devam ettiğine ve dünyadaki herkesin dijital bağlantıya adil ve eşit erişime sahip olmasını sağlamak için halen yapılması gereken çalışmalar olduğuna değinilmiştir. Özellikle dünya nüfusunun yaklaşık %40’ının internet bağlantısı olmadığı ve kadınların internet erişimlerinin erkeklere kıyasla daha az olduğu saptanmıştır. Cinsiyet farkının erkeklerin kadınlara göre üç kat fazla oranda sosyal medya kullandığı Güney Asya’da açıkça görüldüğü belirtilmiştir.

Raporda, çoğunluğu gelişmekte olan ülkelerden olmak üzere yaklaşık 300 milyon yeni kullanıcının son 12 ayda ilk kez çevrimiçi olduğu vurgulanmıştır. Dünyada günde ortalama 6 saat 43 dakikasını internette çevrimiçi geçiren kullanıcılarla birlikte tipik bir kullanıcının, hayatının %40’ını internet kullanarak harcadığı belirtilmiştir. Mobil cihazların bu yıl çevrimiçi geçirilen tüm zamanın yarıdan fazlasını alacağı kaydedilmiştir. Fakat pek çok internet kullanıcısının internete erişim için mobil cihaz ve bilgisayar kombinasyonunu kullanacağı aktarılmıştır. Mobil aktivitelere gelindiğinde, uygulamaların bu zamanın %90’ına tekabül ettiği, ayrıca uygulamaların çeşitli günlük aktivitelerde giderek daha fazla kullanıldığı; ancak, sosyal medyanın halen mobil cihazlarda geçirilen zamanın yarısını aldığı ortaya konulmuştur. Dünyadaki internet kullanıcılarının tüm cihazlarda günde ortalama 2 saat 24 dakikalarını sosyal medyayı kullanarak harcadıkları, bu sürenin internette geçirilen tüm sürenin üçte birinden fazlasına denk geldiği ifade edilmiştir.

Aynı araştırmanın 18 Şubat 2020 tarihli 92 sayfalık “2020 Yılı Türkiye Dijital Raporu”nda⁵⁵ ise Türkiye’de son bir yılda internet kullanıcı sayısı 2,4 milyon (%4.0), cep telefonu kullanıcı sayısı 2,6 milyon (%3.4), aktif sosyal medya kullanan kişi sayısı 2,2 milyon (%4,2) artmıştır. Türkiye günde ortalama 7 saat 29 dakikasını internette geçiriyor. Ocak 2020 verilerine göre; ülkemizde toplam 62.07 milyon internet kullanıcısı, 77.39 milyon cep telefonu kullanıcısı ve 54 milyon sosyal medya kullanıcısı bulunmaktadır. Türkiye’de her bir internet kullanıcısı tarafından herhangi bir cihazda interneti kullanarak harcanan günlük ortalama süre 7 saat 29 dakika olarak kaydedilmiştir.

53 <https://www.theguardian.com/commentisfree/2020/mar/27/isolation-will-fuel-gambling-addiction-we-must-protect-those-at-risk> (Erişim Tarihi: 30.03.2020)

54 2020 Global Digital Report <https://datareportal.com/reports/digital-2020-global-digital-overview> (Erişim Tarihi: 19.04.2020)

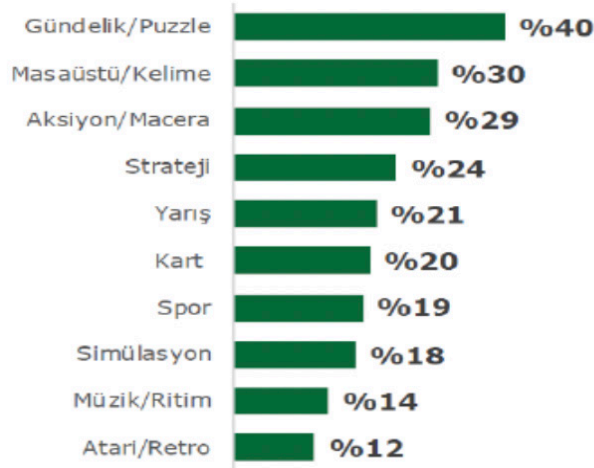
55 2020 Turkey Digital Report <https://datareportal.com/reports/digital-2020-turkey> (Erişim Tarihi: 19.04.2020)

2019 Yılı Türkiye Oyun Sektörü Raporu⁵⁶ Şubat 2020'de Yayınlandı.

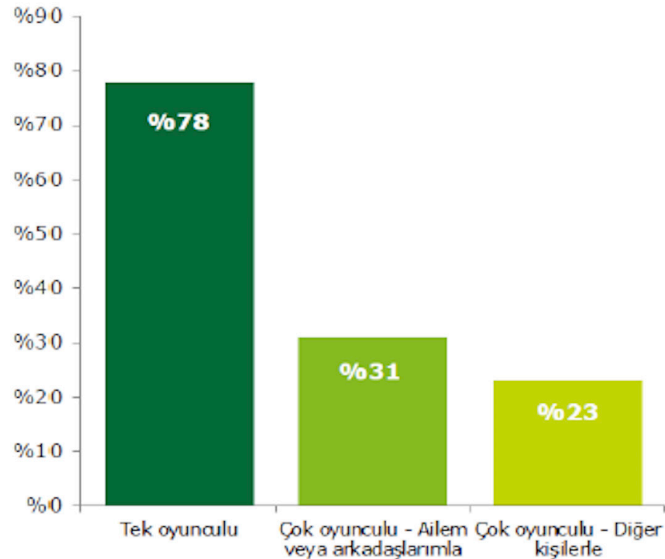

Şubat 2020'de yayınlanan 2019 Yılı Türkiye Oyun Sektörü Raporu'nda Türkiye'deki oyun sektörüne ilişkin güncel verilere ve e-spor konusunda yapılan/yapılacak çalışmalara yer verilmiştir. Raporda Türkiye'de akıllı telefon kullanımı %90, dizüstü bilgisayar kullanımı %76, tablet kullanımı ise %59 olarak belirtilirken, kadınların erkeklerle oranla daha fazla tablet kullandığı ifade edilmiştir. Oyun oynamak için cep telefonunu tercih edenlerde Türkiye, Dünyada %55'lik oranla ilk sırada yer alırken, Türkiye'yi %53 ile Güney Kore ve Hindistan takip etmiştir. Telefonda en az 1 kere oyun oynayanlar incelendiğinde ilk sırada Türkiye (%49) yer alırken, Türkiye'yi Hindistan (%43) ve Brezilya (%39) takip etmiştir. 18-50 yaş aralığına oyun oynama zamanları sorulduğunda; %67'si evde dinlenirken, %38'i uyumadan önce, %28'i trafikte, %24'ü evde TV izlerken, %18'i okulda/işte, %11'i ise ailem veya arkadaşlarımla vakit geçirirken cevabını vermiştir. Oyun türü ve oyuncu sayısına göre oyun tercihleri görselde verilmiştir.

Oyun türü tercihleri

Oyuncu sayısına göre oyun tercihleri

Kaynak: Deloitte Global Mobil Kullanıcı Anketi 2019

Türkiye'de 2019 yılındaki oyunlar incelendiğinde Battle Royale, FPS, Strateji ve MOBA oyunlarının popüler olduğu, fakat gündeme en çok damga vuran oyunların PUBG Mobile ve Call of Duty Mobile oyunları olduğu belirtilmiştir.

Türkiye E-Spor Federasyon çalışmalarına da yer verilen raporda Turkuvaz Grubu E-Spor Zirvesi'nin 11 Ekim 2019'da T.C. Gençlik ve Spor Bakanı Dr. M. Muharrem Kasapoğlu'nun katılımıyla gerçekleştiği, Milli Eğitim Bakanlığı ve TESFED arasında imzalanan iş birliği protokolü çerçevesinde lise öğrencilerine 21. yüzyıl becerilerini kazandırmak amacıyla ulusal ve uluslararası e-spor turnuvaları başta olmak üzere çeşitli çalışmaların yapılacağı, e-spor turnuvalarının düzenleneceği, ülke içindeki ulusal turnuvaların yanı sıra dünya çapında liseler arası turnuva gerçekleştirilmesi için çalışmaların yapılacağı, turnuvalarda başarı kazanan öğrencilerin ödüllendirileceği, protokol kapsamındaki yarışmaları MEB ve TESFED'in müştereken yürütmesinin planlanacağı ifade edilmiştir.

Riot Games ile yapılan röportajda Türkiye'de 15 milyon LOL kullanıcı hesabı olduğu, 2019 yılında 2 milyondan fazla yeni hesap açıldığı ve Türkiye'de en çok

⁵⁶ Türkiye Oyun Sektörü Raporu, Gaming inTurkey Oyun ve E-spor Ajansı, 2019. <https://www.gaminginturkey.com/tr/turkiye-oyun-sektoru-raporu-2019/> (Erişim Tarihi: 30.03.2020)

Cumartesi ve Pazar günlerinde saat 19:00-22:00 arasında oynandığı bilgisi paylaşılmıştır.

Türkiye’de 2019 yılında yaşa göre oyuncu dağılımı; 18-24 yaş %21,87; 25-34 yaş %34,95; 35-44 yaş %28,60; 45-54 yaş %11,21 ve 55-64 yaş %3,36 iken; cinsiyete göre oyuncu dağılımı %57,2 erkek ve %42,8 kadın; gelirlerine göre oyuncu dağılımı ise Düşük Gelir %44, Yüksek Gelir %30,9 ve Orta Gelir %25,1 olmuştur.

Top 10 Mobil Oyun - **a)** Ücretsiz ve **b)** Ücretli Oyun İndirme sıralaması ile **c)** Türkiye’de en çok indirilen mobil oyun ve uygulamalar ve **d)** Tüketici harcamaları-genel mobil uygulamalar ve oyunların sıralaması yandaki gibidir:

a) Top 10 Mobil Oyun - Ücretsiz Oyun İndirme sıralaması

1	PUBG Mobile - Tencent	15.300.000 +
2	Call Of Duty Mobile - Activision	9.500.000 +
3	Subway Surfers - Kiloo	8.500.000 +
4	Kelime Gezmece - BigStar Games	7.600.000 +
5	Brawl Stars - Supercell	6.600.000 +
6	My Talking Tom - Outfit7	6.000.000 +
7	Fun Race 3D - Good Job Games	6.000.000 +
8	Stack Ball - Azur Int. Games	5.950.000 +
9	Words Of Wonders - Fugo	5.800.000 +
10	Bus Simulator: Ultimate - Zuuks Games	5.700.000 +

b) Top 10 Mobil Oyun - Ücretli Oyun İndirme sıralaması

1	Minecraft Pocket Edition - Mojang	69.000 +
2	Operation Third-Person Shooter War Game 3D	66.500 +
3	Construction Simulator 2014 - Astragon	55.000 +
4	Hitman Sniper - Square Enix	45.000 +
5	Earn to Die - Not Doppler	35.000 +
6	Plague Inc. - Ndemic Creations	31.000 +
7	Football Manager 2019 - SEGA	23.000 +
8	Real Drift Car Racing - Real Games SRLS	22.000 +
9	Hermes: KAYIP - Fatih Beceren	22.000 +
10	Adalet Namluda: Afrin - Rigbak Games	22.000 +

c)

Top Apps

1		WhatsApp Messenger	Facebook
2		Instagram	Facebook
3		Facebook Messenger	Facebook
4		TikTok	ByteDance
5		Facebook	Facebook
6		Trendyol	Trendyol
7		letgo	letgo
8		Digital Operator	Turkcell
9		RichBurg Sounds	BurgTones
10		Türk Telekom Online İşlemler	Türk Telekom

Top Games

	PUBG MOBILE	Tencent
	Call of Duty: Mobile	Activision Blizzard
	Subway Surfers	Kiloo
	Kelime Gezmece	BigStar Games
	Brawl Stars	Supercell
	My Talking Tom 2	Outfit7
	Fun Race 3D	Good Job Games
	Stack Ball	Azur Interactive Games
	Words Of Wonders	Fugo
	Bus Simulator : Ultimate	Zuuku Games

Top App Companies

Facebook	United States
Google	United States
Turkcell	Turkey
Trendyol	Turkey
ByteDance	China
InShot Inc	China
ABISHKING	Hong Kong
Turk Telekom	Turkey
Microsoft	United States
letgo	United States

Top Games Companies

Voodoo	France
Outfit7	Cyprus
Crazy Labs	Israel
SayGames	Belarus
Activision Blizzard	United States
Miniclip	Switzerland
AppLovin	United States
Playgendary	Germany
Supercell	Finland
Tencent	China

d)

Top Apps

1		Azar	Hyperconnect
2		Tinder	InterActiveCorp (IAC)
3		Who - Call&Chat	Scorp
4		Connected2.me	C2M
5		Netflix	Netflix
6		BIGO LIVE	YY Inc
7		LivU	Riley Cillian
8		Bermuda	Bermuda Inc.
9		Followers Analytics for Instagram	MobileX
10		BLUTV	Dogan Holding

Top Games

	PUBG MOBILE	Tencent
	101 Okey Plus	Zynga
	Game of Sultans	Mechanist
	Lords Mobile	IGG
	Mobile Legends: Bang bang	Moonton
	Game of Thrones: Conquest	AT&T
	Fun Okey 101	Quick Game
	Brawl Stars	Supercell
	The Great Ottomans	Onemt
	Clash of Kings	Elex Technology

Top App Companies

Hyperconnect	South Korea
InterActiveCorp (IAC)	United States
Riley Cillian	Hong Kong
Scorp	Turkey
C2M	Turkey
Netflix	United States
Bermuda Inc.	South Korea
MobileX	Turkey
Google	United States
Dogan Holding	Turkey

Top Games Companies

Zynga	United States
Tencent	China
Supercell	Finland
IGG	China
Mechanist	China
Moonton	China
Onemt	China
AT&T	United States
Activision Blizzard	United States
FunPlus	China

Türkiye’de en çok harcama yapılan PC oyunları ve Platformları şu şekilde olmuştur: League of Legends – Riot Games, Fortnite – Epic Games, Zula – Lokum Games, Steam/Platform – Valve, Battle.net – Blizzard Entertainment. Aynı raporda 2018-2019 yılındaki internet kafelere ilişkin karşılaştırmalı bilgiler de mevcuttur. 2018 yılındaki internet kafe sayısının 20.000+ olduğu ve ayda 7,5 milyon oyuncunun ziyaret ettiği belirtilirken, 2019 yılında internet kafe sayısının 16.500+ olduğu ve günde 325.000 ve ayda ortalama 8,5 milyon oyuncunun ziyaret ettiği belirtilmiştir.

2019 yılındaki günlük internet kafe istatistikleri detaylı olarak aşağıda yer almaktadır:

En Yoğun Saatler	15:00 - 22:00
En Yoğun Günler (Hafta Sonu)	12:30 - 24:00

Ortalama Ücret / Saatlik	3 TL – 6,5 TL
Günlük Ortalama Pin Satışı (Adet)	10 / KAFE BAŞI
Ort . Yiyecek Ödemesi / Kişi	13 TL

2019 yılındaki internet kafelerde en çok oynanan oyunlar şunlar olmuştur: PUBG, League of Legends, Fortnite, CS: GO, ZULA, GTA, Silkroad, Blade & Soul, Steam Oyunları ve Wolf-team. Aynı raporda 14 Ocak 2020 itibarıyla lisanslı kadın e-sporcunun sayısının 131, erkek e-sporcu sayısının 1.384, toplam lisanslı e-sporcu sayısının ise 1.515 olduğu belirtilirken lisanslı kulüp sayısının 85 olduğu ifade edilmiştir.

Newzoo - Küresel E-Spor Sektör Raporu 2020⁵⁷ Şubat 2020'de Yayınlandı.

Bilgisayarda oyun oynama 1950 yılında bilgisayarın icat edilmesiyle ortaya çıkmıştır. 1980'li yıllarda oyun konsollarının ve bilgisayarların artış göstermesi, bilgisayar oyunlarının yaygınlaşmasında önemli bir rol oynamıştır. Bu dönemde Atari, Spektrum ve Commodore 64 gibi cihazlar bilgisayar oyunlarına olan ilgiyi arttırmıştır. 1990'lara gelindiğinde ise bilgisayarların evlerde yaygınlık göstermesi oyun sektörünün büyümesine sebep olmuştur. Akademik alanda oyun bağımlılığıyla ilgili ilk yayınlara yine bu dönemde başlanmıştır. Playstation, Nintendo ve XBOX gibi yeni çıkan konsollar ve akıllı cep telefonlarıyla beraber oyun oynama artış göstermiştir. Dijital oyun sektöründe ise oyun konsolu, oyun bilgisayarı, konsol oyunları, tarayıcı oyunları-tekil (bağımsız) oyunlar, sosyal oyunlar, mobil oyunlar, platform oyunları, Çoklu-oyunculu oyunlar, MMO oyunlar, AAA Oyun ve E-Spor gibi terimler yer almaktadır.

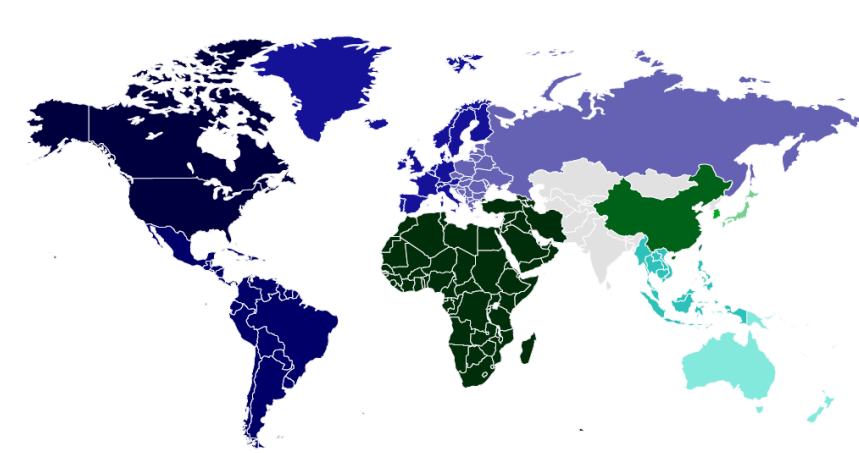
E-spor, son zamanlarda artış gösteren çevrimiçi oyunların popülerleşmesiyle sektör haline alan, uluslararası turnuvaları da düzenleyen ve takım oluşturularak oynanan bilgisayar oyunu yarışmalarına verilen isimdir. Şubat 2020'de yayınlanan "Newzoo Free Küresel E-Spor Sektör Raporu"nda e-spor sektörünün ekonomik büyümesi, e-spor terimleri, e-sporun hangi ülkelerde hızla geliştiği gibi bilgiler yer almaktadır. Raporun amacı mevcut ve gelecekteki durum hakkında genel görünümü sunmaktır. Dijital oyunlar geliştikçe e-sporun sektördeki yeri önem kazanmıştır. Bu doğrultuda e-spor yayıncılığı gelişmiş, takımlar oluşturulmuş, sponsorluklar gerçekleştirilmiş ve sektördeki gelir büyüme göstermiştir. Söz konusu Raporda;

- 2019 yılında 950,6 milyon dolar olan küresel e-spor gelirlerinin 2020 yılında 1,1 milyar dolara ulaşacağı,
- 2020'de 882,4 milyon dolar olacak medya ve sponsorluk gelirlerinin 2023'te 1,2 milyar dolara yükseleceği,
- Küresel ölçekte 2020 yılında toplam e-sporcu kitlesinin 450 milyon kişiye ulaşacağı,
- 2019 yılında 885 önemli etkinlik gerçekleştiği ve bu etkinliklerde 56,3 milyon dolarlık bilet satıldığı (2018'de bu rakam 54,7 milyon dolardı),
- League of Legends Dünya Şampiyonası'nın, 2019'un en büyük turnuvası olduğu ve Twitch ve Youtube sitelerinden bu turnuvanın izlendiği,
- 2018'de toplam ödülün 150,8 milyon dolar, 2019 yılında ise 167,4 milyon dolar olduğu,
- Çin'in 385,1 milyon dolarlık geliriyle en büyük pazar payına sahip olduğu, Çin'i 252,8 milyon dolar ile Kuzey Amerika'nın, 201,2 milyon dolar ile Batı Avrupa'nın takip ettiği, ifadeleri yer almaktadır.

Aynı raporda küçük gruplardan ziyade büyük gruplara odaklanılması, bölgesel oyun turnuvalarından ziyade küresel katılımlı oyun turnuvalarının organize edilmesi ve böylece sponsorluğun ve hayranlığın artırılarak daha fazla gelir elde edilmesi stratejileri belirtilmiştir. E-spor raporda profesyonel düzeyde ve organize bir biçimde (bir turnuva veya lig) belirli bir hedefi (yani bir şampiyon unvanını veya ödül parasını kazanmak) ve net bir üstünlükle birbirleriyle yarışan oyuncular ve takımlar olarak adlandırılmıştır. Mobil e-sporların son 12 ayda büyük artış gösterdiği ve popülerliğinin önümüzdeki süreçlerde daha fazla artacağı ifade edilmiştir. Mobil e-sporda pazar payı incelendiğinde Güneydoğu Asya, Hindistan ve Brezilya gibi pazarların ön planda olduğu raporda yer alan bir başka açıklamadır. 2020 yılındaki nüfus ve gelirlere ilişkin raporda yer alan tablo aşağıdaki gibidir:

57 Global Esports Market Report, Key Trends | Market Sizing & Forecasts, Special Focus Topics | Rankings, Newzoo Free, Şubat 2020. <https://newzoo.com/insights/trend-reports/newzoo-global-esports-market-report-2020-light-version/> (Erişim Tarihi: 30.03.2020)

Global Overview

2020

Population	7,794.8M
Online Population	4,397.1M
Esports Awareness	1,955.5M
Esports Enthusiasts	222.9M
Esports Revenues	\$1,100.1M
Annual Revenue per Enthusiast	\$4.94

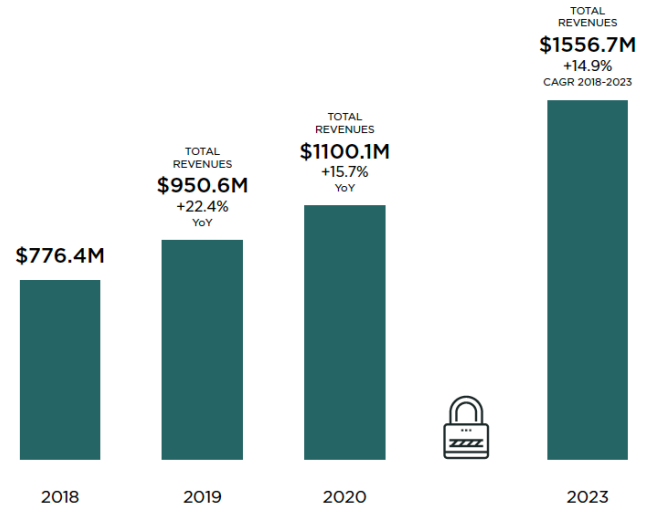
Raporda 2020 yılında 2 milyar insanın e-sporlardan haberdar olacağı ve 530,4 milyon insanla Çin'in yine e-spora en büyük katkı sağlayacak ülke/Pazar olacağı ve Latin Amerika, Orta Doğu ve Afrika ve Güneydoğu Asya'daki gelişmekte olan pazarlarında izleyici ve farkındalık sayılarının da artacağı dile getirilmiştir. Şehirleşme ve bilişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte internet ortamında oynanan oyunlar artış göstermiş, tek kişilik oyunların, PUBG Mobile, Garena Free Fire, battle royale ve MOBA türleri oyunların da popülerliğinin artış gösterdiği ifade edilmiştir. E-spor gelirlerinin yıllar içindeki büyümesi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Esports Revenue Growth

Global | 2018, 2019, 2020, 2023

Please note: these numbers are from February 2020. We revise our audience and revenue estimates every quarter and update when necessary. You can find the most up to date numbers at:

newzoo.com/key-numbers

Aşağıdaki tablolarda dünya çapında Twitch, YouTube ve Mixer'da 2019'un en çok izlenen oyunları gösterilmiştir.

Top 25 Games

by Live Esports Hours

Watched on Twitch,

YouTube, and Mixer | 2019

Game	Main Device Competed on	Hours Watched
League of Legends	PC	348.8M
Counter-Strike: Global Offensive	PC	215.0M
Dota 2	PC	198.9M
Overwatch	PC	109.9M
Hearthstone	PC	37.0M
Tom Clancy's Rainbow Six: Siege	PC	32.4M
Arena of Valor	Mobile	31.6M
PUBG Mobile	Mobile	27.9M
Fortnite	PC	27.5M
PLAYERUNKNOWN'S BATTLEGROUNDS	PC	26.8M
Starcraft II	PC	22.8M
Rocket League	PC	20.4M
Super Smash Bros. Ultimate	Console	18.6M
Garena Free Fire	Mobile	17.8M
Call of Duty: Black Ops 4	Console	13.3M
Magic: The Gathering	PC	12.9M
World of Warcraft	PC	10.3M
FIFA 19	Console	7.7M
Street Fighter V	Console	7.0M
Super Smash Bros. Melee	Console	5.2M
Mobile Legends: Bang Bang	Mobile	4.0M
Tekken 7	Console	3.8M
Clash Royale	Mobile	3.8M
Teamfight Tactics	PC	3.4M
FIFA 20	Console	3.0M
Total Top 25		1209.6M

Top 50 Games

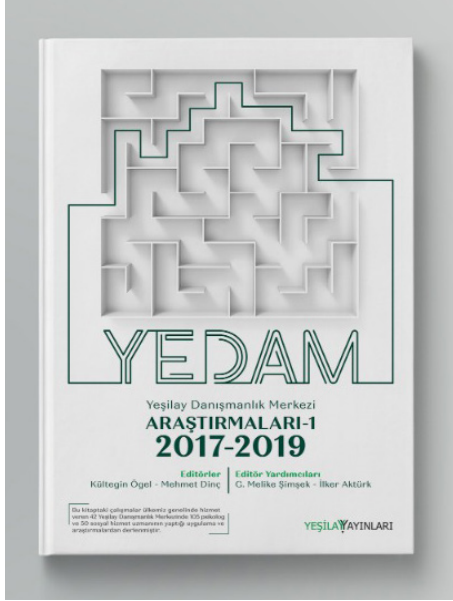
by Live Non-Esports
Hours Watched on Twitch,
YouTube, and Mixer | 2019

Game	Hours Watched
Fortnite	1327.9M
League of Legends	895.4M
Grand Theft Auto V	634.5M
Apex Legends	394.6M
World of Warcraft	381.9M
Minecraft	347.8M
PLAYERUNKNOWN'S BATTLEGROUNDS	341.5M
Dota 2	317.1M
Counter-Strike: Global Offensive	292.9M
PUBG Mobile	243.2M
Hearthstone	189.5M
Teamfight Tactics	163.6M
Garena Free Fire	161.1M
Overwatch	150.6M
Dead by Daylight	121.9M
Escape From Tarkov	117.5M
FIFA 20	111.1M
World Of Tanks	99.8M
FIFA 19	94.9M
Call of Duty: Modern Warfare	93.7M
Tom Clancy's Rainbow Six: Siege	91.3M
Slots	88.3M
Path of Exile	84.4M
Call of Duty: Black Ops 4	79.3M
Destiny 2	69.7M
Old School RuneScape	56.0M
Magic: The Gathering	55.4M
Sekiro: Shadows Die Twice	53.7M
Sea of Thieves	48.8M
Super Mario Maker 2	47.3M
Mobile Legends: Bang Bang	46.1M
Poker	44.3M
Rust	42.9M
Resident Evil 2	40.8M
Super Smash Bros. Ultimate	39.4M
Pokémon Sword/Shield	37.2M
Rocket League	37.0M
Auto Chess	35.9M
Smite	34.8M
Black Desert Online	34.6M
Paladins: Champions of the Realm	34.5M
Starcraft II	30.1M
WWE Supercard	30.0M
Final Fantasy XIV Online	30.0M
Tom Clancy's The Division 2	29.9M
Monster Hunter World	29.2M
Brawl Stars	26.6M
Standoff 2	25.2M
Games + Demos	25.0M
The Elder Scrolls Online	24.7M
Total Top 50	7833.2M

Full report includes:
Top 50 Tournaments
and Top 10 Leagues by
Live Hours Watched
on Twitch & YouTube,
Top 25 Languages, Top
Countries/Markets by
Esports Enthusiasts.

Yeşilay Danışmanlık Merkezi (YEDAM) Tarafından YEDAM Araştırmalar Kitabı (2017-2019) Yayımlandı.

Yeşilay Danışmanlık Merkezi (YEDAM)⁵⁸; alkol, madde, kumar, internet ve tütün bağımlılarına yönelik ücretsiz ayaktan psikososyal destek veren, ücretsiz mesleki eğitim ve danışmanlık hizmeti sağlayan bir bağımlılık tedavi merkezidir. YEDAM'ın temel amacı, bağımlı kişilerin risk ve ihtiyaçları doğrultusunda desteklenerek pek çok açıdan işlevselliğini yeniden kazanmasını ve topluma katılımının artmasını sağlamaktır. Bu sebeple dünyanın 20 farklı ülkesinde dünya çapında en başarılı rehabilitasyon uygulamalarının iki yıl boyunca incelenmesinin ardından ülkemizin imkan ve ihtiyaçları değerlendirilerek kültürel, coğrafi, sosyo-ekonomik ve tarihi özellikler göz önünde bulundurularak ülkemize özgü bir model olarak geliştirilmiştir.

YEDAM Modeli, biyopsikososyal yaklaşım perspektifinde oluşturulmuştur. Bu kapsamda tıbbi (arındırma, yoksunluk ve ruhsal sorunlar için tıbbi tedavi yönlendirmesi), ruhsal (psikoterapi hizmetleri) ve sosyal (iş ve meslek edindirme, ekonomik destek sağlayacak kaynak oluşturma, boş zaman değerlendirme) açıdan değerlendirmeler yapılmakta ve müdahaleler planlanmaktadır. YEDAM, bağımlılık konusunda uzman psikologlar, sosyal hizmet uzmanları ve iyileşme danışmanlarından oluşan tedavi ekibi ile maddeyi bırakma ve yaşam becerileri edinme sürecinde psikolojik ve sosyal hizmet destekleri aracılığı ile bağımlılıklardan uzak bir hayata ulaştırmayı hedeflemekte olup bu model içerisinde danışma hattı, psikoterapi, sosyal hizmet ve atölye birimleri yer almaktadır.

YEDAM'a 12 yaş ve üzeri kişiler kabul edilmektedir. YEDAM'da hem yetişkinlere hem de ergen gruplara yönelik bireysel görüşmeler ve grup çalışmaları ile danışmanlık hizmeti verilmektedir. YEDAM modeline göre başvuran kişilerin tedavileri mevcut durumları değerlendirilerek bireyselleştirilmiş bir müdahale planı oluşturulmaktadır. Bu plan oluşturulurken; kişinin bağımlılık şiddeti, eş tanıları, eski tedavi girişimleri, sahip olduğu becerileri, güçlü yönleri, sosyal becerileri, sosyal işlevselliği gibi başlıklar değerlendirilmektedir.

YEDAM'ın sunduğu hizmetlere erişim sağlanması için ilk adım olan danışma hattı 2015 yılında bağımlılık alanında uzman psikologların oluşturduğu bir birimdir. 444 79 75 numaralı telefona yapılan aramalara uzman psikologlar cevap vermektedir. Danışma hattı, hafta içi 09:00-23:00 saatleri arasında hizmet vermektedir. Danışma hattının birincil amacı bağımlılık yapıcı maddeler ve bağımlılık süreci ve tedavisi hakkında bilgilendirmek, bağımlıları ve aileleri doğru tedaviye yönlendirmek, tedavi motivasyonunu artırıcı kısa müdahalelerde bulunmaktır. Randevu almak isteyen kişi, kendisine en yakın YEDAM'a yönlendirilir ve randevusu mümkün olan en yakın tarih için oluşturulur. YEDAM'ların ilk faaliyete geçtiği sene 2018 olup, mevcut durumda Türkiye'de 38 şehirde 40 YEDAM bulunmaktadır. 2 sene içerisinde 81 ilde 100 YEDAM açılmış olacak ve YEDAM, Türkiye'nin her yerinden erişilebilir bir noktaya gelecektir.

58 Yeşilay Danışmanlık Merkezi (YEDAM), <http://www.yedam.org.tr/> (Erişim Tarihi: 18.04.2020)

YEDAM Araştırma Süreçleri ve YEDAM Araştırmaları Kitabı (2017-2019)

YEDAM, temel olarak bağımlılık alanında klinik hizmet sunan merkezler olup, bir akademik kuruluş veya araştırma odaklı bir kurum değildir. Farklı bağımlılık türlerine yapılandırılmış hizmet sunmayı odağına alan YEDAM, aşağıdaki hedefler doğrultusunda araştırmalara ve bilimsel çalışmalara da önem vermiştir:

Politika oluşturmak: Araştırma, sadece akademik kariyer için değil, bir kurumun geleceğini oluşturmak, uygulamalarının temelini oluşturmak için de yapılmaktadır. YEDAM araştırmalarının çoğunluğu, politika oluşturmak amacıyla düzenlenmiştir. YEDAM'ın verdiği hizmetlerin planlanması, gelecek için yapılması gerekli değişiklikleri saptamak için araştırmalara önem verilmiştir.

Kanıtı dayalı hizmet: Bağımlılık karmaşık bir sorundur ve tedavisi çok boyutludur. Tedavinin ölçülmesi büyük önem taşımaktadır. “Neyi, ne kadar, ne zamanda, nasıl değiştirdik?” sorusunun yanıtı, verilen hizmetin ölçülmesi ve değerlendirilmesini sağlayacaktır. Bu sorunun yanıtı ise ancak araştırmalarla olabilir. Bu nedenle YEDAM hizmetini kanıtı dayalı hale getirmek için, kuruluşundan itibaren araştırmalara başlanmıştır.

Çalışılan popülasyonu tanımak: Kiminle çalışıldığı ve kime hizmet verildiğini bilmek, verilen hizmetin niteliği için büyük önem taşımaktadır. Araştırmalar bu konuda önemli ışık tutmaktadır. Örneğin; kaç danışanın ruhsal travma öyküsü olduğunu bilmek, psikoterapi hizmetlerinin planlanmasına da yardımcı olmaktadır. Çalışılan popülasyonu tanımak, bireye özgü hizmeti kolaylaştırmaktadır.

Tüm bu bilgiler ışığında, YEDAM tarafından 2017-2019 yılları arasında yapılan araştırmalar ve bilimsel çalışmalar YEDAM Danışmanı Prof. Dr. Kültegin Ögel ve Türkiye Yeşilay Cemiyeti Genel Başkan Vekili Dr. Mehmet Dinç editörlüğünde Nisan 2020’de **YEDAM Araştırmaları Kitabı (2017-2019)** olarak yayımlanmıştır.

Kitap beş bölümden oluşmakta olup, toplam 217 sayfadır. Bölüm başlıkları sırası ile;

- 1) Bağımlı Popülasyonu Tanıma,
- 2) Bağımlılığa Yaklaşım,
- 3) Bağımlılıkta İyileşme ve Seyir,
- 4) Bağımlılık ve Aile,
- 5) Bağımlılıkla İlgili Ölçek Geliştirme’dir.

Kitaba, çok farklı yerlerde ve farklı biçimlerde yayınlanan YEDAM araştırmaları alınmış olup, makale, poster, tez, proje gibi birçok yayınlar kitaba dâhil edilmiştir. Araştırma yazıları, vaka sunumları, derlemeler gibi farklı biçimleri de kitabın içinde bulunabilmektedir. Bu sayede, bilginin yaygınlaşması ve bağımlılık çalışmalarına farklı bir katkı sunulması hedeflenmiştir.

Araştırmalar kitap için hazırlanırken, kitaba uygun hale getirilmeye çalışılmış ve bazı uyarlamalar yapılmıştır. Yazılar olduğu gibi kitaba eklenmek yerine; kitabın daha okunabilir ve daha kolay kullanılabilir bir kaynak olması sağlanmıştır. Öte yandan yayınlanmış araştırmaların, yayımlandığı dergideki yayın hakları da gözetilmeye çalışılmıştır.

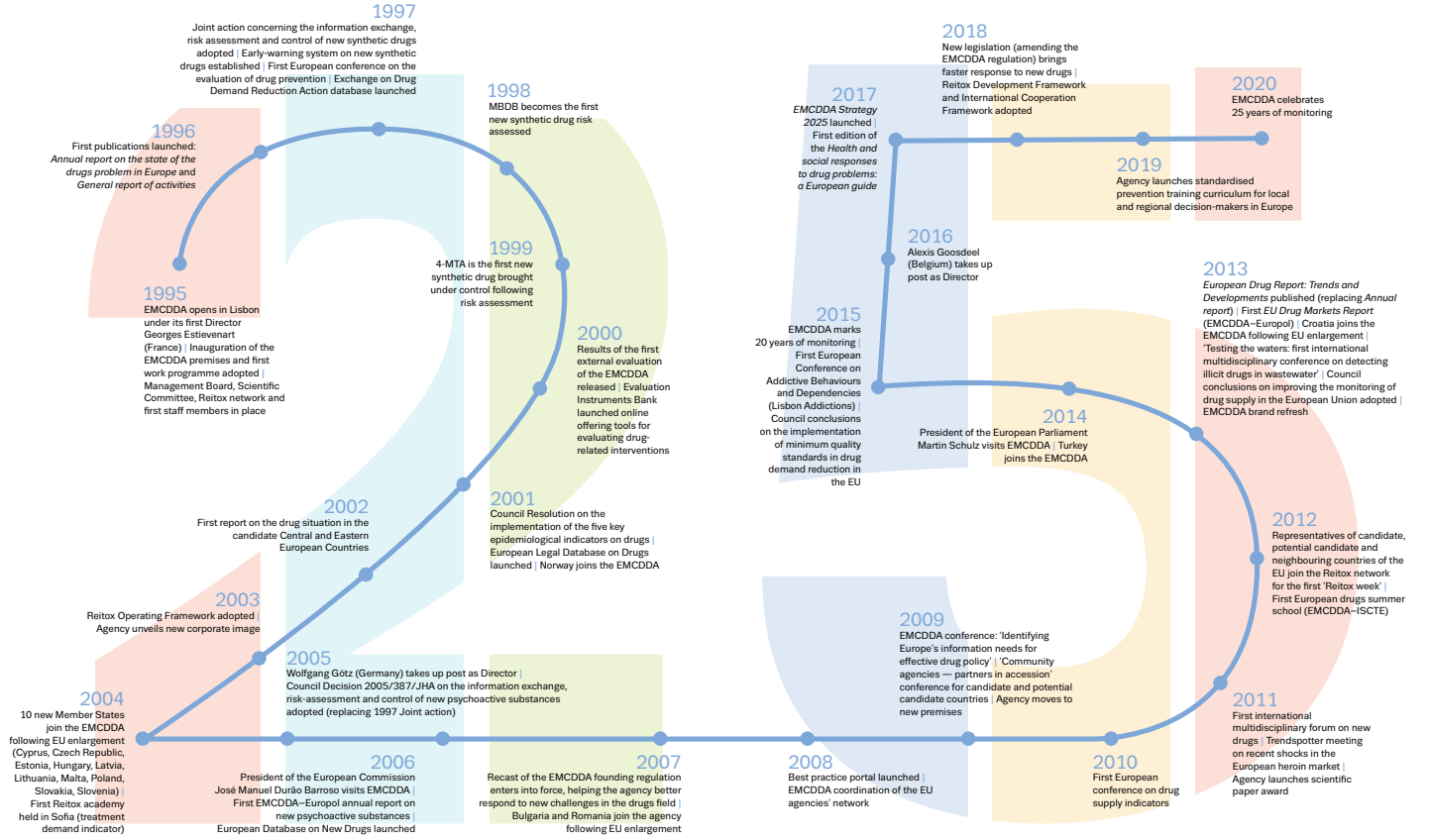
Yayınlanmış araştırmaların bir kısmı, parçalara bölünerek kitaba alınmış, böylece okurun bilgiye ulaşımı kolaylaştırılmaya çalışılmıştır. Bazı araştırmalar çok uzun, bazıları ise kısadır. Kitap içinde standardizasyonu sağlamak ve okunabilirliği artırmak için bazı araştırmalar kısaltılarak eklenmiştir. Kısaltma yapılırken, anlam ve verinin bütünlüğünün korunmasına çaba gösterilmiştir. Araştırma yazarlarının hepsi YEDAM çalışanı olup, bağımlı popülasyona hizmet vermenin yanında, araştırmalar ile de bağımlı danışanlarına hizmet vermişlerdir⁵⁹.

59 YEDAM Araştırmalar Kitabı (2017-2019), Editörler: Prof.Dr. Kültegin Ögel, Dr. Mehmet Dinç, Yeşilay Danışmanlık Merkezi (YEDAM), İstanbul, 2020.

Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi (EMCDDA)'nin İzlemede 25. Yıl Kutlaması

European Monitoring Centre
for Drugs and Drug Addiction

EMCDDA, 2020 yılında Avrupa'daki uyuşturucu durumunu izlemenin 25. yılını kutlamaktadır. İlk çalışma programına başladığından bu yana EMCDDA, uyuşturucu sorununun kapsamı ve niteliği bakımından köklü değişikliklere tanık olmaktadır. Değişen dünyada dinamik uyuşturucu olgusuna ayak uydurmakla birlikte, politika ve uygulamalar ile ilgili kalmaya devam etmektedir. Bu durum ise sürekli düşünme, yenilik ve çeviklik gerektirmektedir. Geleceğe ve EMCDDA'nın karşılaştacağı yeni zorluklara bakıldığında, 2020 yılı şu ana kadar kaydedilen ilerlemeyi değerlendirmenin zamanıdır⁶⁰.

⁶⁰ http://www.emcdda.europa.eu/emcdda25_en

DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi: Hayatları Koruyan ve Kurtaran 15 Yıl

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi (DSÖ FCTC) 27 Şubat 2020’de 15. yıldönümünü kutlamıştır⁶¹. DSÖ Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi (DSÖ FCTC), DSÖ himayesinde müzakere edilen tek uluslararası antlaşmadır. Dünya Sağlık Asamblesi tarafından 21 Mayıs 2003 tarihinde kabul edilmiştir. O zamandan beri Birleşmiş Milletler içindeki en hızlı ve en geniş çapta kabul edilen antlaşmalardan biri haline gelmiştir.

Yaşamları tütünün zararlarından koruyan ve koruyan 15 yıllık küresel antlaşma: Sözleşmenin amacı, şimdiki ve gelecek nesilleri tütün tüketiminin ve tütün dumanına maruz kalmanın yıkıcı sağlık, sosyal, çevresel ve ekonomik sonuçlarından korumaktır. Son 15 yıldır DSÖ FCTC, politikalar için bir yol haritası ve daha güçlü bir tütün kontrolü eylemi için bir katalizör görevi görerek küresel tütün salgınını engellemede önemli bir rol oynamıştır. Dünya nüfusunun %90’ından fazlasını kapsayan DSÖ FCTC’ye 181 Taraf Ülke bulunmaktadır.

Halk sağlığı için kazanımlar: Sözleşme, halk sağlığının geliştirilmesi için bir kilometre taşı temsil etmekte ve uluslararası iş birliği için yeni yasal boyutlar sunmaktadır. Sözleşmenin uygulanmasında önemli bir başarı olan ve ikinci bir antlaşma olan “Tütün Ürünleri’nde Yasa Dışı Ticaretin Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Protokol”, 2012 yılında Taraf-

lar Konferansı’nın beşinci oturumu ile kabul edilmiştir. Protokol 25 Eylül 2018’de yürürlüğe girmiş ve mevcut durumda 58 Taraf Ülke bulunmaktadır. DSÖ FCTC’nin uygulanmasının güçlendirilmesi de Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’ne “Hedef 3.a” olarak dahil edilmiştir. Tütün kontrolü zayıf olan düşük ve orta gelirli ülkelerin birçok başarısı arasında, DSÖ FCTC’yi onayladıktan sonra etkili tütün kontrolü getirmeleri yer almaktadır. Daha önce tütün kontrol önlemleri alınan gelişmiş ülkelerde DSÖ FCTC, tütün kontrolünü güçlendirme çabalarını açıkça kolaylaştırmıştır. DSÖ FCTC aynı zamanda tütün endüstrisine karşı yasal savunmada da etkili olmuş ve tütün endüstrisine müdahale konusunda farkındalığı artırmıştır. 15 yıllık varlığın ardından, DSÖ FCTC hayatları kurtarıyor ve küresel sağlığı geliştirirken, tütün kontrolünü küresel gündemde yüksek seviyede tutmayı da başarmıştır.

DSÖ FCTC 15. Yıl dönümü kampanyası: Bu önemli olayı kutlamak için Sekreteryaya, bugüne kadar DSÖ FCTC ve etkisi hakkında farkındalığı artırmak için tek bir ses olarak kullanabileceği bir dizi görsel, slogan ve mesaj içeren bir kampanya başlatmıştır. Kampanyanın sloganları: a) Tütünsüz bir dünyaya doğru ilerlemek ve b) Hayatların 15 yılını kutlamak. Bu kampanyanın temel amacı, DSÖ FCTC’nin 15. yıl dönümünü, önemini, başarılarını ve profili ile kesişen doğası ve uygulanması yoluyla hayat kurtarmaya nasıl yardımcı olabileceğini kabul ederek kutlamaktır. Ayrıca, kutlama ile geleceğe ve DSÖ FCTC aracılığıyla küresel tütün salgınıyla nasıl mücadele edileceğine bakılmak istenmektedir.

61 WHO FCTC. <https://www.who.int/fctc/mediacentre/news/2020/15-years-protecting-and-saving-lives/en/> (Erişim Tarihi: 27.02.2020)

Narkotik Uyuşturucular Komisyonu (CND) 63. Toplantısı ile 13 Yeni Uyuşturucu Madde Uluslararası Kontrol Altına Alındı.

BM Uyuşturucu ve Suç Ofisi (UNODC) tarafından 2-6 Mart 2020 tarihlerinde Viyana-Avusturya'da 63. Narkotik Uyuşturucular Komisyonu (CND) Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Beş gün süren söz konusu toplantının Ana Oturumundaki 5 no.lu gündem maddesi "Uluslararası uyuşturucu madde kontrol anlaşmalarının uygulanması" ve 5a no.lu "Uyuşturucu maddelerin kontrolü kapsamındaki değişiklikler" alt gündem maddesi kapsamında Üye Devletler, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve BM Uluslararası Narkotik Kontrol Kurulu (INCB) tavsiyeleri doğrultusunda 13 yeni uyuşturucu maddenin uluslararası kontrol altına alınmasını oylamışlardır.

1961 tarihli Uyuşturucu Maddeler Tek Sözleşmesi, 1971 tarihli BM Psikotrop Maddeler Sözleşmesi ve 1988 tarihli Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı BM Sözleşmesi kapsamında uluslararası kontrol altına alınan 13 yeni uyuşturucu madde sırasıyla; 4 sentetik kannabinoid, 4 sentetik uyarıcı-stimulant, 2 fentanil benzerleri, 2 benzodiazepin ve 1 öncül madde/başlatıcı olmuştur. CND, DSÖ'nün esrarla ilgili tavsiyelerine ilişkin oylamayı ise Aralık 2020'de yeniden toplanacak olan 63. Oturumlararası Komisyon Toplantısı'na erteleme kararı almıştır. 63. CND Toplantısı ile uluslararası kontrol altına alınan 13 yeni uyuşturucu madde aşağıda listelenmiştir⁶².

1. **MAPA (Methyl alpha-phenylacetate) (Öncül Madde/Başlatıcı)**
 - o Kimyasal Adı: Methyl 3-oxo-2-phenylbutanoate
 - o DSÖ Tavsiyesi: 1988 tarihli Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı BM Sözleşmesi Tablo 1'e dâhil edilmesi
2. **Crotonylfentanyl (Fentanil)**
 - o Kimyasal Adı: (2E)-N-Phenyl-N-[1-(2-phenylethyl)piperidin-4-yl]but-2-enamide
 - o DSÖ Tavsiyesi: Uyuşturucu Maddelere Dair 1961 Tek Sözleşmesi 1 no.lu Cetvele dâhil edilmesi
3. **Valeryl fentanyl (Fentanil)**
 - o Kimyasal Adı: N-Phenyl-N-[1-(2-phenylethyl)piperidin-4-yl]pentanamide
 - o DSÖ Tavsiyesi: Uyuşturucu Maddelere Dair 1961 Tek Sözleşmesi 1 no.lu Cetvele dâhil edilmesi
4. **DOC (Stimulant-Sentetik Uyarıcı)**
 - o Kimyasal Adı: 1-(4-Chloro-2,5-dimethoxyphenyl)propan-2-amine
 - o DSÖ Tavsiyesi: 1971 tarihli BM Psikotrop Maddeler Sözleşmesi 1 no.lu Cetvele dâhil edilmesi
5. **AB-FUBINACA (Sentetik Kannabinoid)**
 - o Kimyasal Adı: N-[1-Amino-3-methyl-1-oxobutan-2-yl]-1-[(4-fluorophenyl)methyl]-1H-indazole-3-carboxamide
 - o DSÖ Tavsiyesi: 1971 tarihli BM Psikotrop Maddeler Sözleşmesi 2 no.lu Cetvele dâhil edilmesi
6. **5F-AMB-PINACA(5F-AMB, 5F-MMB-PINACA) (Sentetik Kannabinoid)**
 - o Kimyasal Adı: Methyl 2-[[1-(5-fluoropentyl)-1H-indazole-3-carbonyl]amino]-3-methylbutanoate
 - o DSÖ Tavsiyesi: 1971 tarihli BM Psikotrop Maddeler Sözleşmesi 2 no.lu Cetvele dâhil edilmesi
7. **5F-MDMB-PICA (5F-MDMB-2201) (Sentetik Kannabinoid)**
 - o Kimyasal Adı: Methyl 2-[[1-(5-fluoropentyl)-1H-indole-3-carbonyl]amino]-3,3-dimethylbutanoate
 - o DSÖ Tavsiyesi: 1971 tarihli BM Psikotrop Maddeler Sözleşmesi 2 no.lu Cetvele dâhil edilmesi
8. **4F-MDMB-BINACA (Sentetik Kannabinoid)**
 - o Kimyasal Adı: Methyl 2-[[1-(4-fluorobutyl)-1H-indazole-3-carbonyl]amino]-3,3-dimethylbutanoate
 - o DSÖ Tavsiyesi: 1971 tarihli BM Psikotrop Maddeler Sözleşmesi 2 no.lu Cetvele dâhil edilmesi
9. **4-CMC (4-chloromethcathinone, clephedrone) (Stimulant-Sentetik Uyarıcı)**
 - o Kimyasal Adı: 1-(4-Chlorophenyl)-2-(methylamino)propan-1-one
 - o DSÖ Tavsiyesi: 1971 tarihli BM Psikotrop Maddeler Sözleşmesi 2 no.lu Cetvele dâhil edilmesi

62 CND (2020). Implementation of the international drug control treaties, Draft Report no E/CN.7/2020/L.1/Add.3, Sixty-third session of Commission on Narcotic Drugs (CND), UNODC, UN ECOSOC, Vienna, Austria. 2-6 March 2020.

10. N-Ethylhexedrone (Stimulant-Sentetik Uyarıcı)

- Kimyasal Adı: 2-(Ethylamino)-1-phenylhexan-1-one
- DSÖ Tavsiyesi: 1971 tarihli BM Psikotrop Maddeler Sözleşmesi 2 no.lu Cetvele dâhil edilmesi

11. alpha-PHP (Stimulant-Sentetik Uyarıcı)

- Kimyasal Adı: 1-Phenyl-2-(pyrrolidin-1-yl)hexan-1-one
- DSÖ Tavsiyesi: 1971 tarihli BM Psikotrop Maddeler Sözleşmesi 2 no.lu Cetvele dâhil edilmesi

12. Flualprazolam (Benzodiazepin)

- Kimyasal Adı: 8-Chloro-6-(2-fluorophenyl)-1-methyl-4H-benzol[f][1,2,4]triazolo[4,3-a][1,4]diazepine
- DSÖ Tavsiyesi: 1971 tarihli BM Psikotrop Maddeler Sözleşmesi 4 no.lu Cetvele dâhil edilmesi

13. Etizolam (Benzodiazepin)

- Kimyasal Adı: 4-(2-Chlorophenyl)-2-ethyl-9-methyl-6H-thieno[3,2-f][1,2,4]triazolo[4,3-a][1,4]diazepine
- DSÖ Tavsiyesi: 1971 tarihli BM Psikotrop Maddeler Sözleşmesi 4 no.lu Cetvele dâhil edilmesi

2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun 21. Maddesine göre Çıkarılan Yönetmelik

2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun 21. maddesine göre çıkarılan bu Yönetmelik; kanun kapsamında olup da imali, ithali, ihracı, satılması, devri, bulundurulması, kullanılması, tedariki suç teşkil eden uyuşturucu madde ve müstahzarlardan gerek analiz için, gerekse hükmün kesinleşmesine kadar saklanmak üzere örnek alınması, tahlil için gönderilmesi, uyuşturucu maddenin zaptı ve imhası, uyuşturucu madde örneğinin hükmün kesinleşmesine kadar saklanması, imhada hazır bulunacak heyetin kuruluşu, imhanın ne şekilde yapılacağı ve teslim usulü ile ilgili hususları düzenlemektedir. Aşağıda yer alan maddelerin bu kanun hükümlerine tabi tutulmasına, anılan kanunun 19. maddesi gereğince karar verilmiştir.

- pBPP adı ile bilinen 1-(4-bromophenyl)piperazine
- İsonitazene adı ile bilinen N,N-diethyl-2-[[4-(1-methylethoxy)phenyl]methyl]-5-nitro-1H-benzimidazole-1-ethanamine
- SL-164 adı ile bilinen 5-chloro-3-(4-chloro-2-methylphenyl)-2-methyl-4(3H)-quinazolinone
- 1cp-LSD adı ile bilinen 4-(cyclopropanecarbonyl)-N,N-diethyl-7-methyl-4,6,6a,7,8,9-hexahydroindolo[4,3-fg]quinoline-9-carboxamide
- Nitromethaqualone adı ile bilinen 3-(2-methoxy-4-nitrophenyl)-2-methylquinazolin-4-one
- 2C-B isomer veya 4-Br-DM-1-PEA adı ile bilinen 1-(4-bromo-2,5-dimethoxyphenyl)ethanamine
- Ro 07-4065 adı ile bilinen 7-chloro-5-(2,6-difluorophenyl)-1-methyl-3H-1,4-benzodiazepin-2-one
- 2F-viminol adı ile bilinen 2-[di(butan-2-yl)amino]-1-[1-(2-fluorobenzyl)-1H-pyrrol-2-yl]ethan-1-ol

Ulusal/Uluslararası Küresel Bilimsel Etkinlikler

Ulusal/Uluslararası Küresel Bilimsel Etkinlikler

- Ocak-Nisan 2020 Dönemi Düzenlenen / Katılım Sağlanan Küresel Bilimsel Etkinlikler
 - Altıncı Küresel Alkol Politikaları Konferansı 2020 (GAPC2020), 9-11 Mart 2020, Dublin/İrlanda
- Mayıs-Ağustos 2020 Dönemi Yaklaşan Küresel Bilimsel Etkinlikler
 - 14th United Nations Congress on Crime Prevention and Criminal Justice
 - The 14th International Society for the Study of Drug Policy (ISSDP) Conference 2020
 - 46th Annual Alcohol Epidemiology Symposium
 - 46th Annual Alcohol Epidemiology Symposium of the Kettil Bruun Society (46th KBS Symposium)
 - 2020 National Institute on Drug Abuse (NIDA) International Forum
 - 7th International Conference on Behavioral Addictions (ICBA)
 - The International Gambling Conference (IGC2020)

Ocak-Nisan 2020 Dönemi Düzenlenen / Katılım Sağlanan Küresel Bilimsel Etkinlikler

Altıncı Küresel Alkol Politikaları Konferansı 2020 (GAPC2020), 9-11 Mart 2020, Dublin/İrlanda⁶³

Bu yıl altıncısı İrlanda'da gerçekleştirilen konferansın teması "Alkol, Eşitlik ve Küresel Sağlık: herkes için sürdürülebilir kalkınma için alkol kontrolünün yararı" olmuştur. Konferanslar dizisi, savunuculuğa ve alkol politikası geliştirirken endüstrinin çıkarları için değil alkolün küresel olarak neden olduğu zararı durdurmak için uluslararası iş birliği sağlanmasına odaklanarak devam etmektedir. GAPC, dünyadaki alkol politikacıları, alkol kontrolü savunucuları, araştırmacıları, sivil toplum aktivistleri ve uygulayıcıları için önde gelen bir forumdur.

Önceki GAPC Konferansları Avustralya, Melbourne (2017); Edinburgh, İskoçya (2015); Seul, Güney Kore (2013); Bangkok, Tayland (2012); ve Syracuse, ABD (2000)'de gerçekleşmiştir.

Konferansın düzenleyicisi olan Küresel Alkol Politikası İttifakı/Birliği (The Global Alcohol Policy Alliance - GAPA), kar amacı gütmeyen kuruluşlar ve halk sağlığı kuruluşlarında çalışan ve alkolle ilgili konular hakkında bilgi paylaşan ve kanıta dayalı alkol politikalarını savunan, ticari çıkarları olmayan kişilerden oluşan bir ağıdır. 2000 yılında kurulan GAPA'nın kuruluş amacı, küresel alkol endüstrisi tarafından "alkol satışlarını artırmak ve sağlığı geliştirme politikalarını azaltmak" için yapılan müdahaleleri ortadan kaldırmaktır.

63 <https://www.yesilay.org.tr/tr/haberler/yesilay-6-kuresel-alkol-politikalari-konferansinda-turkiye-alkol-politikalarini-anlattı> (Erişim Tarihi: 05.04.2020)

Konferansa birçok ülkeden konuşmacı bilim insanı katılmıştır. Türkiye Yeşilay Cemiyeti Bilim Kurulu üyelerinden Doç. Dr. Perihan Torun “Türkiye Alkol Kontrol Politikaları Değerlendirme Projesi” çıktılarını paylaşarak, Yeşilay Federasyonu’ndaki ülkelerin nüfusunun da çoğunluğunun alkol tüketmediğine vurgu yapmış ve uygun politikaların geliştirilmesi gerektiğine vurgu yapmıştır. GAPC2020’ye 50 ülkeden 412 başvuru alındığı; ancak, COVID-19 nedeniyle 47 ülkeden 340 kişinin katılım gösterdiği belirtilmiştir. (<https://www.gapc2020.org/>)

“Uluslararası Alkol Kontrol Çalışması (IAC çalışması)” alkol kullanımı ve alkol politikasına ilişkin davranışlar üzerine yapılan ilk uluslararası çalışmadır. Genel amaç, ulusal veya uluslararası düzeyde alkol kontrol politikalarının etkilerini ölçmek olup, IAC çalışmasının bir parçası olarak iki araç geliştirilmiştir. Bunlardan biri, alkol tüketimi ve politika ile ilgili davranışlar hakkında genel nüfus araştırmasıdır.

İkincisi, mevzuatın ve alkol politikalarının zeminindeki etkinin belgelenmesi için çevrimiçi bir araç sağlayan Alkol Çevre Protokolüdür (AEP). Bu ikinci araç, ülkelerin politika değişikliklerini zaman içinde izlemeleri ve alkol politika durumlarını diğer ülkelerle karşılaştırmaları için nispeten daha az maliyetli bir yol sağlar. Yan etkinlik, IAC çalışmasının bulgularına genel bir bakış sunmayı ve bunların politika değişikliği savunuculuğunu desteklemek için kanıt olarak kullanılmasını tartışmayı amaçlamaktadır.

Konferans öncesi ve sonrasında Yan Etkinlikler düzenlenmiştir. Türkiye Yeşilay Cemiyeti sponsorluğunda ve Doç. Dr. Perihan Torun moderatörlüğünde 12 Mart 2020 tarihinde gerçekleştirilen Yan Etkinliğin (Side Event) teması **“Politikanın izlenmesi ve değerlendirilmesi - Uluslararası Alkol Kontrol Politikası Değerlendirme Çalışması// Monitoring and evaluation of policy - International Alcohol Control Policy Evaluation Study”** olmuştur.

Mayıs-Ağustos 2020 Dönemi Yaklaşan Küresel Bilimsel Etkinlikler

Etkinlik Tarihi:

20-27 Nisan 2020

(COVID-19 sebebiyle bilinmeyen ileri bir tarihe ertelenmiştir.)

Etkinlik Adı:

14th United Nations Congress on Crime Prevention and Criminal Justice

Etkinliği Düzenleyen Kurum / Kuruluş:

UNODC & Thailand Institute of Justice

KYOTO CONGRESS
2020

Etkinlik Yeri:

Kyoto/Japonya

Etkinlik Türü:

Uluslararası / Kongre

Etkinlik Web Sitesi:

<http://www.un-congress.org/>

Etkinliğin İlgili Olduğu Bağımlılık Türü:

Madde Bağımlılığı

Etkinlik Notu:

İlk BM Suç Önleme ve Ceza Adaleti Kongresi 1955'te Cenevre'de yapılmış olup, on dördüncüsü 20-27 Nisan 2020'de Japonya'nın Kyoto kentinde gerçekleştirilecekti; ancak, COVID-19 salgını sebebiyle şu anda belirlenmeyen ileri bir tarihe erteleme kararı verilmiştir. En son düzenlenen 13. BM Suç Önleme ve Ceza Adaleti Kongresi, Nisan 2015'te Doha'da düzenlenmiş ve 4.000 uzman katılım göstermiştir. BM Genel Sekreteri, Genel Kurul Başkanı ve Ekonomik ve Sosyal Konsey Başkanı (ECO-SOC) da kongreye iştirak etmişlerdir. 1955'ten beri Birleşmiş Milletler suç önleme ve ceza adaleti kongreleri, ortak endişeleri tartışmak, deneyimleri paylaşmak ve sorunlara uygulanabilir çözümler aramak için suç önleme ve ceza adaleti ile ilgili olarak hükümetlerin, hükümetler arası ve hükümet dışı kuruluşların ve ceza adaleti profesyonellerinin ve akademisyenlerinin üst düzey temsilcilerini bir araya getirmiştir.

Etkinlik Tarihi:

20-22 Mayıs 2020

(COVID-19 sebebiyle bilinmeyen ileri bir tarihe ertelenmiştir.)

Etkinlik Adı:

The 14th International Society for the Study of Drug Policy (ISSDP) Conference 2020

Etkinliği Düzenleyen Kurum / Kuruluş:

The International Society for the Study of Drug Policy (ISSDP)

THE INTERNATIONAL SOCIETY FOR THE STUDY OF DRUG POLICY

Etkinlik Yeri:

Aguascalientes/Meksika

Etkinlik Türü:

Uluslararası / Konferans

Etkinlik Web Sitesi:

<https://issdp2020.com/>

Etkinliğin İlgili Olduğu Bağımlılık Türü:

Madde Bağımlılığı

Abstract/Bildiri Gönderim Tarihi:

10 Nisan 2020

Etkinlik Notu:

Uluslararası Uyuşturucu Politikası Çalışma Derneği (ISSDP), uyuşturucu politikası araştırmalarını ilerletmeye adanmış bir akademisyenler topluluğudur. Bu yıl ki etkinlik uyuşturucu politikası alanındaki akademisyenlerin yanı sıra uyuşturucu ve uyuşturucu politikasıyla ilgilenen politika yapımcılar ve karar vericilerin de ilgisini çekmektedir. 4. ISSDP konferansı Aguascalientes, Meksika'da yapılması planlanmıştır ancak Koronavirüsün (COVID-19) artan halk sağlığı riskleri ve birçok üyeye ve diğer konferans katılımcılarına uygulanan seyahat kısıtlamaları nedeniyle tarihi ertelenmiştir.

Etkinlik Tarihi:**1-5 Haziran 2020**

(COVID-19 salgını sebebiyle yeni tarihler:

31 Ağustos-4 Eylül 2020)

Etkinlik Adı:**46th Annual Alcohol Epidemiology Symposium of the Kettil Bruun Society (46th KBS Symposium)****Etkinliği Düzenleyen Kurum / Kuruluş:**

Kettil Bruun Society (KBS)

Etkinlik Yeri:

Varşova/Polonya

Etkinlik Türü:

Uluslararası / Sempozyum

Etkinlik Web Sitesi:<https://www.kbs2020warsaw.pl/>**Etkinlik Notu:**

Kettil Bruun Cemiyeti (KBS)'nin temel amacı, alkol kullanımı ile ilgili sosyal, epidemiyolojik ve kültürler arası araştırmalar yürütmek, çeşitli disiplinlerden araştırmacılar arasında bilimsel bilgi ve deneyim alışverişini ve uluslararası işbirliğini teşvik etmektir. Farklı ülkelerde bulunan sosyal ve epidemiyolojik gelişmelerin karşılaştırılması, temel eğilimlerin altında yatan alkol kullanım modellerinden ayrılmasını mümkün kılmaktadır. Bu, özellikle alkol kullanımını düzenlemek için etkili stratejilerin geliştirilmesi için faydalı olup, birçok ülkede büyük ilgi çeken bir husustur. Psikiyatri ve Nöroloji Enstitüsü (IPiN) ve Alkolle İlgili Sorunları Önleme Devlet Ajansı (PARPA) 46. Yıllık Alkol Epidemiyolojisi Sempozyumu'na ev sahipliği yapacaktır. COVID-19 nedeniyle yukarıda belirtilen tarihler ileri bir tarihe ertelenmiştir. Yeni tarihleri 31 Ağustos - 4 Eylül 2020 olacak. Erken kayıt ücreti için son tarih 21 Haziran ve tam metin bildiri gönderimi için son tarih 31 Temmuz 2020 olarak revize edilmiştir.

Etkinliğin İlgili Olduğu Bağımlılık Türü:

Alkol Bağımlılığı

Abstract/Bildiri Gönderim Tarihi:

31 Ocak 2020

Tam Metin Gönderim Tarihi:

30 Nisan 2020

Etkinlik Tarihi:**19-21 Haziran 2020**

(COVID-19 salgını sebebiyle herhangi bir ertelenme söz konusu değildir.)

Etkinlik Adı:**2020 National Institute on Drug Abuse (NIDA) International Forum****Etkinliği Düzenleyen Kurum / Kuruluş:**

National Institute on Drug Abuse (NIDA)

Etkinlik Yeri:

Florida/ABD

Etkinlik Türü:

Uluslararası / Forum

Etkinlik Web Sitesi:<https://www.drugabuse.gov/international/2020-nida-international-forum>**Etkinlik Notu:**

2020 yılı Ulusal Uyuşturucu Bağımlılığı Enstitüsü (NIDA) Uluslararası Forumu, uyuşturucu bağımlılığı araştırmacıları tarafından uluslararası iş birliği araştırmalarını ve bilimsel bilgi alışverişini teşvik etmektedir. Forumda araştırma sempozyumu, poster oturumu ve NIDA destekli ve uyuşturucu bağımlılığı ile ilgili diğer uluslararası araştırmaları vurgulayan ağ oluşturma faaliyetleri yer almaktadır. Bu bilimsel toplantı, katılımcıların meslektaşları ile iş birliği kurmalarına, diğer ülkelerdeki uyuşturucu bağımlılığı araştırmaları ve politika sorunları hakkında bilgi edinmelerine ve NIDA destekli bursları ve uluslararası işbirliklerini destekleyebilecek diğer programları tartışmalarına olanak tanımaktadır.

Etkinliğin İlgili Olduğu Bağımlılık Türü:

Madde Bağımlılığı

Bildiri Özeti Gönderme ve Seyahat Ödülü Son Başvuru Tarihi:

6 Ocak 2020

Etkinlik Tarihi:**22-24 Haziran 2020**

(COVID-19 salgını sebebiyle yeni tarihler: 21 - 23 Haziran 2021)

Etkinlik Adı:**7th International Conference on Behavioral Addictions (ICBA)****Etkinliği Düzenleyen Kurum / Kuruluş:**

International Society for the Study of Behavioral Addictions (ISSBA)

Etkinlik Yeri:

Nottigham/İngiltere

Etkinlik Türü:

Uluslararası / Konferans

Etkinlik Web Sitesi:<http://icba.mat.org.hu/2020/>**Etkinliğin İlgili Olduğu Bağımlılık Türü:**

Davranışsal Bağımlılık

Etkinlik Notu:

Uluslararası Davranışsal Bağımlılık Araştırmaları Cemiyeti (ISSBA)'nin amacı, davranışsal bağımlılıkları incelemek ve uluslararası düzeyde davranışsal bağımlılık bilimi arayışının geliştirilmesine yardımcı olmaktır. ISSBA, bilimsel araştırma projelerini teşvik etmek, gelecek araştırma projelerinin tasarımında ve uygulanmasında profesyonel destek sunmaktadır. Bu sonuçlarla ISSBA, madde dışı bağımlılık sorunlarını daha iyi anlamaya ve toplumdaki yaygınlıklarını azaltmaya çalışmaktadır. Davranışsal bağımlılık sorununa en etkili çözümleri bulmak için sivil toplum örgütleri, meslek örgütleri, akademik bölümler ve gönüllü gruplarla işbirliği yapmaktadır. 2011 yılında Davranışsal Bağımlılıklar Dergisi'ni hayata geçiren ISSBA 2013 yılında Macaristan'ın Budapeşte kentinde 1. Uluslararası Davranış Bağımlılık Konferansı'nı (ICBA) düzenlemiştir. Budapeşte (2013, 2015), Cenevre (2016), Hayfa (2017), Köln (2018) ve Yokohama (2019) konferanslarından sonra 2020'de 7. Uluslararası Davranışsal Bağımlılık Konferansı (ICBA)'nı düzenlemek istemiş ve konferansa araştırmacı bilim insanları, klinisyenler, sosyal hizmet uzmanları, sağlık hizmeti yöneticilerini davet etmiştir. Ancak, COVID-19 salgını, salgına bağlı seyahat engeli ve diğer kısıtlamalar sebebiyle söz konusu konferansın yine Nottigham / İngiltere'de düzenlenmek üzere 21-23 Haziran 2021 tarihine ertelenmesine karar verilmiştir.

Abstract/Bildiri Gönderim Tarihi:

20 Ocak 2020

Tam Metin Gönderim Tarihi:

31 Mart 2020

Etkinlik Tarihi:**24-26 Haziran 2020**

(COVID-19 salgını sebebiyle yeni tarihler: 30 Haziran - 2 Temmuz 2021)

Etkinlik Adı:**The International Gambling Conference (IGC2020)****Etkinliği Düzenleyen Kurum / Kuruluş:**

The Gambling and Addictions Research Centre (Auckland University of Technology (AUT))

Etkinlik Yeri:

Auckland/Yeni Zelanda

Etkinlik Türü:

Uluslararası / Konferans

Etkinlik Web Sitesi:<http://www.internationalgamblingconference.com/>**Etkinlik Notu:**

Uluslararası Kumar Konferansı (IGC2020), kumar sektöründe çalışan hizmet sağlayıcılarının becerilerini geliştirme, en son araştırmalar, halk sağlığı müdahaleleri ve tedavi teknikleri hakkında bilgi paylaşımı ve ulusal ve uluslararası işbirliklerinin teşvik edilmesi gibi alanları kapsayacaktır. COVID-19 salgınının kötüleşen durumu ve dünya çapında seyahat ve toplantılardaki daha sıkı kısıtlamalar nedeniyle IGC2020, 30 Haziran - 2 Temmuz 2021 tarihine ertelenmiştir. Kabul edilen tüm özetler, sunum yapacak kişiler özetlerini geri çekmeyi istemedikçe IGC2021'e aktarılacaktır.

Etkinliğin İlgili Olduğu Bağımlılık Türü:

Kumar Bağımlılığı

Abstract/Bildiri Gönderim Tarihi:

2 Şubat 2020

Tam Metin Gönderim Tarihi:

14 Nisan 2020

Bilimsel Araştırma Projeleri / Bilimsel Makaleler

BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ

Atıksu Analizleri ve Uyuşturucu Maddeler: Avrupa Çoklu Şehir Çalışması (EMCDDA)

2010 yılında atık su analiz yaklaşımının anlaşılması ve uluslararası çalışmaların koordinasyonu amacıyla Avrupa çapında SCORE Group (Sewage Analysis CORE Group) kurulmuştur.

2011 yılında 19 Avrupa şehrinde çalışmalar sürdürülürken, 2019 yılında şehir sayısı 68'e, ülke sayısı ise 23'e yükselmiştir.

Bağımlı Kadınları Anlamak Üzerine Araştırma Projesi⁶⁵

Bu çalışma Türkiye Yeşilay Cemiyeti'nin gerçekleştirdiği, yürütücülüğünü Türkiye Yeşilay Cemiyeti Bilim Kurulu üyesi Doç. Dr. Rabia Bilici'nin üstlendiği proje (12.12.2016-06.10.2017) kapsamında oluşturulmuştur.

Kadınlarda alkol ve madde kullanımının altında yatan çevresel, ailevi ve ruhsal faktörleri araştırmak üzere gerçekleştirilen proje mix metodoloji kullanılarak 4 aşamada tamamlanmıştır. Ülkemizde tedavi kurumlarına başvuran bağımlı kadınların biyopsikososyal özelliklerini değerlendirmek, kadınlara yönelik etkin koruma ve tedavi yöntemlerinin geliştirilmesine zemin hazırlamak ve ülkemizde bu alanda yapılan çalışmalara da yer vererek ülkemizdeki duruma ait bir bakış açısı sunulması amaçlanmıştır.

Araştırma sonucu elde edilen verilerin, kadınların bağımlılık profilinin belirlenmesi, kadınlara yönelik koruma ve tedavi programları için altlık oluşturması hedeflenmiştir. Çalışma sonucunda koruma ve tedavi programlarının iyileştirilmesi yönünde ve bu alanda çalışan uzmanlara ve karar alıcılara farkındalık kazandırılmıştır.

Araştırma, Türkiye genelindeki 7 bölgede 8 AMATEM Merkezi'nde (6 bölgeden 1, İstanbul'dan 2 merkez olacak şekilde) gerçekleştirilmiş olup, kesitsel bir çalışmadır. Örneklem alımı 15.06.2017-15.08.2017'de; verilerin değerlendirilmesi ve yazım süreci 15.08.2017-12.10.2017'de tamamlanmıştır.

İlk aşamada literatür taraması yapılmış, akabinde gerçekleştirilen nitel ve nicel çalışmalara kaynak oluşturmuştur. İkinci aşamada bağımlı kadınların sorunlarına, tedavi süreçlerine ve tedaviye başvurmalarının önündeki bariyerlere ilişkin birinci elden bilgi toplamak adına biri tedavi kurumlarında hizmet sunanlarla biri bağımlı danışan kadın/hizmet alanlarla olmak üzere iki adet 12'şer kişilik Atölye Çalışması gerçekleştirilmiştir. Nitel aşamanın raporlanması üzere 60 danışan bağımlı kadın ile geçerlik ve güvenilirliği sağlanmış ölçeklerle belirlenmiş anket uygulaması yapılmıştır. Nicel verilerin analizi üzere nitel çalışma raporlanmış ve tüm çalışmanın çıktılarından yararlanılarak oluşturulan bilimsel makale ilgili mecralarda yayınlanmıştır.

European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi) (EMCDDA) tarafından "Atık su analizi ve uyuşturucu maddeler" yayını 12.03.2020 tarihinde güncellenmiş olup, atık suda yapılan eroin, ekstazi, metamfetamin, amfetamin, yeni nesil psikoaktif maddelerin analizleri ve hesaplama yöntemleri hakkında bilgi sunmaktadır. Ülkemizde İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı bünyesinde yer alan "Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi (TUBİM)", 2006'dan bu yana EMCDDA'nın "Ulusal İrtibat Noktası" olarak görev yapmaktadır.⁶⁴

64 EMCDDA (2020). "Perspectives On Drugs - Wastewater analysis and drugs: a European multi-city study", EMCDDA, Lisbon, Portugal.

65 Rabia Bilici, Bağımlı Kadınları Anlamak Üzerine Araştırma Projesi, Proje Sonuç Raporu, İstanbul, 2017.

Yapılan çalışmalar; sosyal faktörler, tedaviye başlama, tedaviyi sürdürme ve tamamlama süreleri, ek psikiyatrik bozukluklar, tıbbi ve biyolojik nedenler gibi parametrelerin, madde kullanımı alanında cinsiyetler arasında önemli farklılıklara neden olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, cinsiyete özgü olarak yapılacak madde bağımlılığı tedavisi sırasında, en etkili sonuca ulaşabilmek için, sadece biyolojik farklılıklara değil, aynı zamanda kişinin alkol/ madde kullanımının başlaması ve sürdürülmesinde rol oynayan sosyal, çevresel faktörlere ve tedavi talep etme nedenlerine de odaklanılmalıdır.

Bağımlı kadınların tedaviye başvurmalarını etkileyen başlıca faktörler incelendiğinde ise, bağımlı kadınların katıldığı odak grup toplantısında, tedaviye başvurmayı geciktiren ya da engelleyen faktörler ile ilgili birden fazla etmeden bahsedilmiştir: Maddi Sıkıntılar, Geçmiş Tedavi Deneyimleri, Tedavi Kurumlarına Dair Bilgilendirme Eksikliği, Fiziksel Yoksunluk Bulguları Gelişmesi, Aile İçi İlişkilerde Bozulma Olması gibi.

Kadın bağımlıların ayrıntılı değerlendirildiği bu çalışmada her iki odak grup toplantısında da tedavi süreçleri tartışılmış olup bu konuda öneriler sunulmuştur;

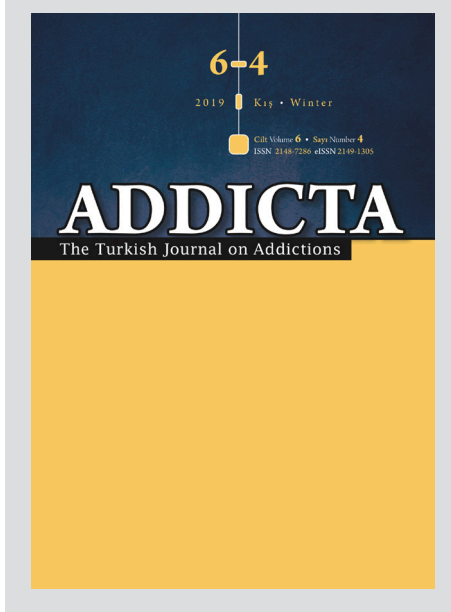
- **Aile eğitimi ve desteğinin artması:** Kadınların yakın çevrelerinden aldıkları destekleyici söylemlerin de yatarak ya da ayaktan tedavi motivasyonunu artırdığı ve ayık kalma süresini uzattığı görülmektedir.
- **AMATEM'lerde kadınlara yönelik kapasitenin artırılması:** Kadınlar, yatarak tedaviyi tercih ettiği durumlarda yatak sayısının az ve bekleme sürelerinin uzun olmasının tedavi süreçlerinde olumsuz etki yarattığını söylemişlerdir.
- **Medyanın etkili kullanılması:** Bağımlılık konusunda farkındalık oluşturmak amacıyla medyanın etkili bir şekilde kullanılması ve daha bilimsel içerikte yayınların sunulması konusunda görüş birliği olduğu gözlenmiştir.
- **Kurumlar arası iş birliği:** Bağımlılık alanında hizmet verenlerin, emniyet birimleri ve adli kurum çalışanları ile ortaklaşa çalışma yürütmesi konusunda bağımlı kadınlar önerilerde bulunmuşlardır.

Hizmet verenlerin katıldığı odak grup toplantısında ortaya çıkan öneriler ise;

- **Ek psikiyatrik hastalıkların ayrıntılı değerlendirilmesi:** Kadınlarda bağımlılığın oluşumunda özellikle etkili bir faktör olduğu görülen travma sonrası stress bozukluğu başta olmak üzere anksiyete bozukluğu ve depresif bozukluk gibi ek ruhsal hastalıkların tedavisinin de önemli olduğu belirtilmiştir.
- **Kadınlara özgü tedavi birimlerinin oluşturulması:** Yataklı tedavi merkezlerinde, kadın ve erkek hastaların birlikte tedavi görmesinin bir takım olumsuz sonuçlara yol açtığı fikri bazı katılımcılar tarafından dile getirilmiş ve bu konu tartışılmıştır.
- **Kadın bağımlıların tedavi sonrası desteklenmesi:** Kadınların bağımlılıkla ilgili tedavilerinin tamamlanmasının ardından barınma, korunma ve maddi destek açısından kişinin ihtiyaçlarına yönelik olarak kurumlararası işbirliği yapılarak takiplerinin sürdürülmesi gerektiği, tedavi sonrasındaki hizmetlerin iyileştirilmesi ile ilgili olarak; İŞKUR, STK'lar, Belediyeler ve kamu kurumlarınınca verilen desteğin önemli olduğu vurgulanmıştır.
- Tedavi yöntemleri hakkında bilinçlendirme;
- Medyanın etkili kullanılması;
- Anne-bebek üniteleri kurulması; katılımcılar, gebe bağımlıların, bağımlılıkla ilgili tedavisinin yanı sıra, kadın doğum tarafından sürecin takibi konusunda da sıkıntılar yaşandığı dile getirilmiş olup gebelerle ilgili yapılabilecek öneriler sunulmuştur.

BİLİMSEL MAKALELER

ADDICTA'nın 2019 Yılı Tütün Özel Sayısı (6-4) Yayımlandı

ADDICTA 2019 Yılı (6-4) Tütün Özel Sayısı

Türkiye Yeşilay Cemiyeti'nin bağımlılıklarla ilgili araştırmaları yayımladığı hakemli akademik dergisi ADDICTA: The Turkish Journal on Addictions'ın Tütün Özel Sayısı (6-4) Nisan 2020'de yayımlanmıştır.

Türkiye Yeşilay Cemiyeti tarafından 2014 yılında yayımlanmaya başlayan ADDICTA, küresel bir problem olan bağımlılığa çözümler sunmak, uluslararası ve disiplinler arası özgün bilimsel çalışmalar için bir mecra olmak, bağımlılıkla ilgili nitelikli tartışmalar üretmek ve Türkiye'de bağımlılıkla ilgili politikaların şekillenmesine katkı sağlamayı amaçlamıştır.

ADDICTA, 2015 yılından itibaren Emerging Sources Citation Index (ESCI), TÜBİTAK ULAKBİM Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı, InfoBase INDEX, Academic Search Premier (EBSCO) ve Türk Psikiyatri Dizini gibi uluslararası atıf indeksleri ve ulusal indeksler tarafından taranmaktadır.

<http://addicta.com.tr/>

ADDICTA'nın 2019 Yılı Tütün Özel Sayısında (6-4) yer alan 27 makale, 1 derleme, 1 olgu sunumu ve 2 editöre mektup aşağıda listelenmiştir:

- **Tütün Kontrol Politikasının Sistem Yaklaşımı ile Analizi: Türkiye'de Gençler için Dumansız Dünya/** Analysis of Tobacco Control Policy with System Approach: Smokeless World for Young People in Turkey (Murat Karaca)
- **Sigara Bağımlılığına Üstbilişsel Yaklaşım: Güncel Duruma İlişkin Bir Gözden Geçirme/** Metacognitive Approach to Smoking Dependency: A Review of the Current Literature (Leyla Alma-Uzuntuna, Advıye Esin Yılmaz)
- **Çalışan Gençlerde Sigara, Alkol, Uyuşturucu/Uyarıcı Madde Kullanımı ve Risk Faktörleri/** Smoking, Alcohol, Drug Use and Risk Factors in Working Youth (Ümit Yiğit, Emine Öncü)
- **Sigara, Alkol ve Madde Kullanımı Tarama Testinin Türkçe Geçerlilik ve Güvenilirliği/** Turkish Validity and Reliability of the Alcohol, Smoking and Substance Involvement Screening Test (Duygu Altın, Hakan Coşkunol)
- **Factors Affecting Cigarette Consumption: The Case of the Keşan and İpsala Districts of Edirne/** Sigara Tüketimini Etkileyen Faktörler: Edirne ilinin Keşan ve İpsala İlçesi Örneği (Selma Tepehan Eraslan, Senem Demirkıran, Songül Duran)
- **Investigation and Detection of Risk Factors Related to the Period without Tobacco Consumption/** Tütün Kullanılmayan Süreyle İlişkili Riskli Faktörlerin Araştırılması ve Belirlenmesi (Ömer Alkan, Ayşenur Demir)
- **The Factors that Influence Smoking Initiation/** Sigaraya Başlama Nedenleri (Emine Argüder, Sevil Pempeci, Ayşegül Karalezli, H. Canan Hasanoğlu)
- **Smoking Quit Attempts in Turkey: An Analysis of Gender Differences/** Türkiye'de Sigarayı Bırakma Girişimleri: Toplumsal Cinsiyet Farklılıklarının Analizi (Tekin Köse)
- **Comorbid Conditions and Social Determinants of Smoking in an Adult Population/** Yetişkin Bir Populasyonda Sigara İçmeye Etki Eden Sosyal Özellikler ve Komorbid Durumlar (Özge Aydın Güçlü, Nilüfer Aylin Acet Öztürk, Aslı Görek Dilektaşlı, Ezgi Demirdöğen, Mehmet Karadağ, Esra Uzaslan)
- **The Relationship between Smoking Cessation Fatigue and Nicotine Dependence Severity/** Sigara Bırakma Yorgunluğu ile Nikotin Bağımlılığı Şiddeti Arasındaki İlişki (Melike Mercan Başpınar, Okcan Basat)
- **Üniversite Öğrencilerinde Sigara Kullanımı ve Nikotin Bağımlılık Düzeylerinin Belirlenmesi/** Cigarette Smoking and Determination of Nicotine Dependence Levels in University Students (Özlem Terzi, Hatice Kumcağız, Murat Terzi, Cihad Dündar)
- **Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Tütün ve Tütün Ürünleri Kullanma Durumu ve İlişkili Faktörler/** Kahramanmaraş Sütçü İmam University Medical Faculty Students' Situation of Use Tobacco and Tobacco Products and Related Factors (Celal Kuş, Raziye Şule Gümüştakım, Mustafa Emre Eryılmaz)

- **Bir Ruh Sağlığı Hastanesi Çalışanlarının Tütün Kullanım Düzeylerinin Belirlenmesi ve Dumansız Hastane Uygulaması Hakkındaki Görüşleri: Kesitsel Çalışma/** Determination of Tobacco Use Levels Among Mental Health Hospital Employees and Their Opinions on the Smoke-Free Hospital Application: A Cross-Sectional Study (Fatma Kantaş Yılmaz, Rabia Bilici)
- **Hastanede Yatan Hastaların Sigara Danışmanlığı İsteme Durumlarının Değerlendirilmesi/** Assessment of the Status of Requesting Smoking Cessation Counseling for Hospitalized Patients (Mustafa Ünal, Özgür Enginyurt, Onur Öztürk, İzzet Fidancı, Gülşah Öztürk, Mustafa Yasin Selçuk)
- **Denetimli Serbestlik Tedbiri Altındaki Bireylerin Sigara Kullanımına İlişkin Durumlarının Tespiti ve Değerlendirilmesi/** Determination and Evaluation of Smoking Status of Individuals Under Probation (Görkem Yararbaş, Özlem Gülder Altuner, Çağnur Yılmaz, Dilek Öker Keleş, Çağrı Baykal Turgut, Kıvanç Yüksel)
- **Sigara Bırakma Polikliniğine Başvuran Bireylerin Sigaraya Başlama, Sigara Kullanma ve Sigara Bırakmayla İlgili Özellikleri/** Characteristics of Individuals Applying to a Smoking Cessation Clinic Regarding Smoking Initiation, Regular Smoking, and Smoking Cessation (Meryem Firat, Gülsüm Ayran, Yalçın Kanbay)
- **Anxiety Levels and Related Factors in People Who Want To Quit Smoking/** Sigarayı Bırakmak İsteyenlerde Anksiyete Düzeyleri ve İlişkili Faktörler (Sibel Tunç Karaman, Çağlar Şimşek, Dilek Toprak)
- **Nikotin İçermeyen Tedavi Kullanan Yetişkin Hastalarda Erken Dönem Sigara Bırakma Başarısını Etkileyen Bağımsız Değişkenlerin İncelenmesi/** Investigation of Independent Variables Affecting Smoking Cessation Success in Early Period Among Adult Patients Using Non-Nicotine Replacement Therapy (Celal Satıcı, Elif Özülkü)
- **The Effect of Maternal or Paternal Smoking on the Age at Onset of Smoking, Nicotine Dependence and Gender; a Single Center Experience in 902 Patients from the Smoking Cessation Clinic at İstanbul Medical Faculty/** Anne veya Baba Sigara İçiciliğinin Sigaraya Başlama Yaşı, Nikotin Bağımlılığı ve Cinsiyet Üzerine Etkileri; İstanbul Tıp Fakültesi Sigara Bırakma Polikliniği'nden 902 Hastada Tek Merkez Deneyimi (Sabiha Banu Denizeri, Tülin Çağatay, Esra Demir, Züleyha Bingöl, Asena Coşgun, Elif Pala, Penbe Çağatay, Ziya Gülbaran, Feyza Erkan Krause)
- **Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi Sigara Bırakma Polikliniği Sonuçları: Bilişsel Davranışçı Müdahale ve Farmakoterapi Etkinliğinin İncelenmesi/** Results of Smoking Cessation Clinic in Erenköy Mental and Neurological Diseases Training and Research Hospital: An Investigation Into the Effects of Cognitive Behavioral Intervention and Pharmacotherapy (Selim Arpacioğlu, Başak Ünübol, Erkal Erzincan, Rabia Bilici)
- **The Smoking Awareness and Rates During Pregnancy/** Gebelikte Sigara Kullanımı ve Farkındalığı (Demet Aydoğan Kırmızı, Emre Başer, Taylan Onat, Melike Demir Çaltekin, Mustafa Kara, Ethem Serdar Yalvaç)
- **Obez Hastalarda Tütün Ürünleri Kullanım Sıklığı ve Doğru Sanılan Yanlış Algı: Sigarayı Bırakmak Kilo Aldırır!/** Frequency of Tobacco Use in Obese Patients and Wrong Perception That is Thought Right: Quitting Smoking Adds Weight (Eşref Araç)
- **Sigarayı Bırakan Kişilerin Bir Yıl İçinde Aldıkları Diyet ve Egzersiz Önerilerine Uyumları, Kilo ve Beden Kitle İndekslerindeki Değişiklikler/** Compliance of Smokers with Diet and Exercise Suggestions and Changes in Weight and Body Mass Indices (Bektaş Murat Yalçın, Esra Yalçın, Mustafa Ünal)
- **Elektronik Sigaranın Periodontal Hastalıklardaki Rolü/** The Role of Electronic Cigarette on Periodontal Diseases (Arzu Beklen)
- **Türk Tütününün Sigara Reklamlarına Yansıması: Fatima, Abdulla, Murad, Helmar ve Omar Örnekleri, 1910-1945/** The Reflection of Turkish Tobacco on to The Advertisements: Fatima, Abdulla, Murad, Helmar and Omar Samples, 1910-1945 (Çiğdem Sema Sırma)
- **Türk Şiirinde Tütün ve Sigaranın Zararları/** The Harms of Tobacco and Smoking in Turkish Poems (Kelime Erdal)
- **Anton Çehov'un Üç Günahından İlki (Yazar-Hekimin Mektuplarında Tütün Mamulleri)/** The First of Three Sins of Anton Chekhov (Tobacco Products in Writer-Physician's Letters) (Tarana Oktan, Mustafa Çoban)

ADDICTA'nın 2020 Yılı İlk Sayısı (7-1) Yeni Tasarımıyla Yayınılandı.

ADDICTA 2020 Yılı (7-1) İlk Sayısı

Türkiye Yeşilay Cemiyeti'nin bağımlılıklarla ilgili araştırmalara yer verdiği hakemli akademik dergisi ADDICTA: The Turkish Journal on Addictions, 2020 yılının ilk sayısı (7-1) yeni kapak tasarımıyla Nisan 2020'de yayımlanmıştır.

Türkiye Yeşilay Cemiyeti'nin 100. yılında yeni bir konsept ile tasarlanan ADDICTA'nın yayın dili İngilizce, makalelerin genişletilmiş özet dili ise Türkçe'dir. Ayrıca, derginin okuyucuları yenilenen web sitesine <http://addicta.com.tr/> adresinden ulaşabileceklerdir.

ADDICTA'nın 2020 Yılı (7-1 no.lu) ilk sayısında yer alan 8 makale aşağıda listelenmiştir:

- **Relationship between Internet Gaming Disorder Symptoms with Attention Deficit Hyperactivity Disorder and Alexithymia Symptoms among University Students** (Cüneyt Evren, Bilge Evren, Ercan Dalbudak, Merve Topçu, Nilay Kutlu, Jon D. Elhai)
- **Examining the Relationships between Gender-Specific Social Network Sites (SNSs) Addiction Patterns and Student Academic Performance** (Tuğba Koç, Aykut Hamit Turan)
- **Mothers' Perceptions of Substance Addiction: A Research Design for Components of a Public Communication Campaign** (Ümit Atabek, Gülseren Şendur Atabek, Ali Galip Ayvat)
- **An Investigation of the Associations between the Quality of Social Relationships and Smartphone Addiction in High School Students** (Serdar Alkın, Salih Bardakçı, Tahsin İlhan)
- **Problematic Internet Use of Adolescents: Role of Daily Hassles and Social Isolation** (Osman Zorbaz, Selen Demirtaş Zorbaz, Özlem Ulaş Kılıç)
- **Adaptation of General Phubbing Scale to Turkish Culture and Investigation of Phubbing Levels of University Students in Terms of Various Variables** (Faruk Caner Yam, Hatice Kumcağız)
- **The Relationship between Smartphone Addiction and Quality of Life among Students at Tehran University of Medical Sciences** (Ehsan Shahrestanaki, Khadije Maajani, Mehdi Safarpour, Hasan Hosseinpour Ghahremanlou, Amir Tiyyuri, Mohammad Sahebkar)
- **Fear of Missing Out, Internet Addiction and Their Relationship to Psychological Symptoms** (İrem Metin-Orta)

Bağımlılık alanındaki bilimsel çalışmaları ve araştırmaları destekliyor, bağımlılık üzerine yüksek lisans ve doktora tezi yazan öğrencilere burs desteği veriyoruz.

Bilgi ve başvuru için: burs@yesilay.org.tr

YÜKSEK LİSANS
Aylık 1000 TL
(12 ay)

DOKTORA
Aylık 1500 TL
(18 ay)

**SON
BAŞVURU**

30 EYLÜL 2020

ADDICTA: The Turkish Journal on Addictions
addicta.com.tr

Türkiye Yeşilay Cemiyeti Lisansüstü Tez Araştırma Bursları

Türkiye Yeşilay Cemiyeti tarafından 2014 Yılından İtibaren Desteklenen ve Tamamlanan Tez Araştırma Bursları Hakkında Bilgilendirme

Türkiye Yeşilay Cemiyeti, insan onurunu ve saygınlığını temel alan, toplumu ve gençliği ayırım gözetmeden zararlı alışkanlıklardan korumak için çalışan; bilimsel metotlar kullanarak tütün, alkol, uyuşturucu madde, teknoloji, kumar vb. bağımlılıklarla mücadele eden ve bunlara karşı savunuculuk çalışmaları yapan; önleyici ve rehabilite edici halk sağlığı çalışmaları yürüten bir sivil toplum kuruluşudur.

Bağımlılıkla mücadele, içerdiği çok boyutlu mücadele alanlarına (alkol-tütün-madde-kumar-teknoloji ve diğer bağımlılıklar) yönelik akademik yayınların geliştirilmesini gerektirmektedir. Bu alanda gerek ulusal, gerekse uluslararası uygulamalarla örnek oluşturacak bilimsel temelli çalışmalar büyük önem taşımaktadır.

Türkiye Yeşilay Cemiyeti de bağımlılıkla mücadele kapsamında gerçekleştirilen bilimsel araştırmaları destekleme hedefiyle 2014 yılından bu yana verdiği lisansüstü tez araştırma burslarıyla bu alanda çalışmalar yapan öğrencileri desteklemektedir. “Türkiye Yeşilay Cemiyeti Lisansüstü Tez Araştırma Bursu” ile bağımlılıklara yönelik bilimsel çalışmaların artırılması ve farkındalık oluşturulması hedeflenmektedir.

Türkiye’de sağlık bilimlerinden sosyal bilimlere kadar pek çok alanda bağımlılıkla mücadeleye çeşitlilik kazandırılması; uluslararası uygulamaların incelenmesi ve ulusal bazda bilimsel kaynak oluşturacak akademik yayınların artırılması amaçlanmaktadır.

2014 yılından itibaren burs süreci tamamlanan bursiyerler aşağıda yer almaktadır.

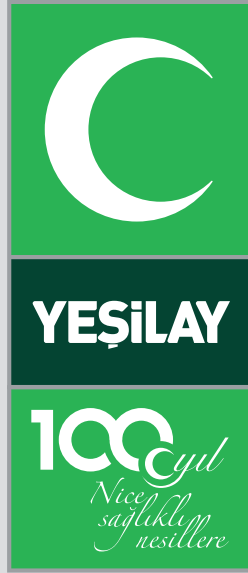
Bölüm	Burs Türü	Burs Dönemi	Tez Adı
Sosyoloji	Yüksek Lisans	2014/1	Uyuşturucu ve Madde Bağımlılığı (Uyuşturucu Madde Kullanmak Suretiyle Denetim SerbestlikTebdiri Alan Gençler Üzerine Sosyolojik İnceleme)
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıbbi Biyoloji	Yüksek Lisans	2014/1	Sigara Bağımlılığı Bireylerde ERBB4 ve NRG3 Gen Polimorfizmlerinin Araştırılması
Sosyal Bilimler ABD	Doktora	2014/1	Uyuşturucu ve Madde Bağımlılığı (Sentetik Kanabinoid Kullanıcı Profilinin Belirlenmesi)
Psikoloji	Yüksek Lisans	2014/2	Farklı Liselere Devam Eden Ergenlerin Facebook Bağlanma Stratejileri ve Akademik Erteleme
Özel Eğitim	Yüksek Lisans	2014/2	Üstün Zekalı Ve Üstün Yetenekli Bireylerde Teknoloji Bağımlılığının Araştırılması
Moleküler Tıp	Yüksek Lisans	2014/2	Alkol Bağımlılığının İnsan Beyin Dokusundaki miR-124, 125b, 206 ve 339-5p Ekspresyonlarına Etkisi
Moleküler Tıp	Doktora	2014/2	Eroin bağımlısı kişilerde mikroRNA ekspresyonlarının bağımlılıkla ilişkisinin incelenmesi
Psikoloji	Yüksek Lisans	2014/2	İyileşmekte olan madde bağımlılarında çocukluk ve ergenlik çağı travma yaşantılarının sorun çözme
Madde Bağımlılığı Danışmanlığı	Doktora	2014/2	Esrar Kullanımı Olan Bireylerin Nöropsikolojik İşlevlerinin Madde Kullanımı Olmayan Bireyler ile
Psikoloji	Yüksek Lisans	2014/2	Eşi Alkol Bağımlısı Olan ve Olmayan Kadınların Evlilik Uyumu: Eş Bağımlılık, Algılanan Güç,
Madde Bağımlılığı	Yüksek Lisans	2014/2	Sigara İçen Ve Sigara İçmeyen Bireylerin Psikolojik Dayanıklılık Ve Stresle Başa Çıkma Tutumları

Bölüm	Burs Türü	Burs Dönemi	Tez Adı
Tıbbi Biyoloji	Yüksek Lisans	2014/2	Sigara bağımlılığında rolü olan dopaminerjik /DRD2/4, DAT.MAO-A/B, COMT) ve serotenerjik sistem (HTT, COMT) genlerinin DNA, RNA ile epigenetik düzeyinde araştırılması
Anatomi	Yüksek Lisans	2015/3	Farelerde Nikotin Yoksunluğuna Bağlı Hipokampus'ta Gerçekleşen Nöronal Değişimlerin Altında Yatan Epigenetiksel Dinamiklerinin Akım Sitometrik Olarak İncelenmesi
Tıbbi Biyoloji	Yüksek Lisans	2015/3	Elektronik Sigaranın Erkek Ratlar Üzerindeki Genotoksik Etkilerinin İncelenmesi
Sosyal Hizmet	Yüksek Lisans	2015/3	İkinci Kez AMATEM'de Tedavi Gören Madde Bağımlılarının Madde Kullanımına İlişkin Yaşam Deneyimleri
Psikiyatri Hemşireliği	Doktora	2015/3	Benlik Saygısı ve Atılganlığı Geliştirmeye Dayalı Güçlendirme Programının Ergenlerde Öz-Yeterlik ve Madde Bağımlılığınmdan Korunmada Öz Yeterlik Düzeyine Etkisi
Klinik Psikoloji	Yüksek Lisans	2016/4	Üniversite öğrencilerinde duygu düzenleme, baş etme stratejileri, algılanan sosyal destek ve alkol/madde bağımlılığı arasındaki ilişki
Madde Bağımlılığı	Yüksek Lisans	2016/4	Sigara Bırakma Sonrasında Bireylerde ve Yaşamlarında Görülen Değişiklikler
Çocuk Gelişimi	Doktora	2017/5	Oyun Bağımlılığı Destek Eğitim Programının Ergenlerin Oyun Bağımlılığı ve Oyun Motivasyonu ile Duygusal ve Davranışsal Sorunlarına ve Annelerinin Düşüncelerine Etkisinin İncelenmesi
Tıp Tarihi ve Etik	Doktora	2017/5	Psikiyatride Paradigma Değişimi: Depresyona Karşı Psikoterapiden Psikofarmakoterapiye Ve Yeni Bir Bağımlılık İhtimaline Doğru
Bağımlılık Psikolojisi	Yüksek Lisans	2018/6	Psikolojik İyi Oluş ve Manevi Yönelimin Üniversite Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeyi Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

Bölüm	Burs Türü	Burs Dönemi	Tez Adı
Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği	Doktora	2018/6	Madde Kullanım Bozukluğu Olan Çocuk Ve Ergenlerle İnternet Oyunu Oynama Bozukluğu Olanların Erken Dönem Uyumsuz Şemaları İle İntihar Olasılıklarının Karşılaştırılması
Klinik Psikoloji	Yüksek Lisans	2018/6	Problemlili Çevrimiçi Oyun Oynama ile Fonksiyonel Olmayan Bilişler, Ebeveyn-Ergen İlişkisi Niteliği ve Oyun Oynama Motivasyonları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği	Yüksek Lisans	2018/6	Okul Öncesi Çocuklarda Ebeveyn Çocuk İlişkisinin İnternet Kullanımı Üzerine Etkisi
Çocuk ve Ergen Psikiyatri	Doktora	2018/6	Ergenlerde İnternet Oyun Oynama Bozukluğunda Tedaviye Yanıtın Yordayıcıları
Aile Danışmanlığı ve Eğitimi	Yüksek Lisans	2018/6	Kadınlarda Madde Bağımlılığının Gelişmesinde İhmal ve İstismarın Etkisi
Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği	Doktora	2018/6	Madde Kullanım Bozukluğu Olan Erkek ve Kadın Ergenlerde Ebeveyn Tutumlarının ve Psikiyatrik Eş Tanıların Yataklı Tedaviyi Tamamlama Üzerine Olan Etkileri

Yüksek Lisans öğrencilerine 12 ay süreyle 1.000 TL, Doktora öğrencilerine 18 ay süreyle 1.500 TL burs desteği verilecek “2020 Yılı Yeşilay Lisansüstü Tez Araştırma Bursu Destek Programı” için son başvuru tarihi 29 Mayıs 2020’dir.

yesilay.org.tr

/1920yesilay